

Vanhempien kokemuksia
varhaiskasvatuksen laadusta
Kalkkisten päiväkodissa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja
nuorisotyö
Opinnäytetyö
8.5.2018
Jasmin Jokinen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

JOKINEN, JASMIN:

Varhaiskasvatuksen laatu
vanhempien kokemana Kalkkisten
päiväkodissa

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opinnäytetyö

49 sivua, 4 liitesivua

Kevät 2018

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena oli varhaiskasvatuksen laadun tutkimus Kalkkisten päiväkodissa vanhempien kokemana. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Kalkkisten Palvelukeskuksen päiväkotinäyttely. Tarkoituksena oli kartoittaa ja kuvata vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen ja päivähoidon kokonaisvaltaisesta laadusta siten, että vanhempien ääni tulisi kuulluksi.

Opinnäytetyön tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeiden avulla. Keskeisiksi laadun arvioinnin elementeiksi nousi henkilöstön osaaminen, vaihtuvuus, lapsiryhmän koko, varhaiskasvatusympäristö, vanhempien osallisuus, sekä kasvatusyhteistyö.

Varhaislapsuus on merkittävä aika ihmisen elämässä, jossa tapahtuu keskeiset kehitykselliset muutokset ennen kouluikää. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella voidaan vaikuttaa positiivisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen, sekä yleiseen hyvinvointiin. Varhaiskasvatuksen laatua tulisi arvioida ja kehittää laadukkuuden jatkuvuuden varmistamiseksi.

Asiasanat: varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen laatu, kasvatusyhteistyö, vanhempien osallisuus, laadun elementit

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

JOKINEN, JASMIN:

The Quality of the Early Childhood
Education Experienced by the
Parents in the Kalkkinen
Kindergarten

Bachelor's Thesis in Social Pedagogy for Work with Children and Young
People

49 pages, 4 pages of appendices

Spring 2018

ABSTRACT

The topic of the thesis was the research about early childhood education quality in the Kalkkinen kindergarten from parents' point of view. The commissioner of the thesis was the Daycare of the Kalkkinen Service Center. The aim was to chart and describe the parents' experiences of the comprehensive quality of early childhood education and daycare so that the voice of the parents could be heard.

The research data of the thesis was collected through questionnaires. Key elements of quality assessment were personnel skills, turnover, size of children's group, early childhood education environment, parental involvement and co-parenting.

Early childhood is a significant time in person's life, where major developmental changes take place before school. High-quality early childhood education can have a positive impact on child growth, development and learning as well as general wellbeing. The quality of early childhood education should be assessed and developed to ensure the continuity of quality.

Key words: early childhood education, the quality of early childhood education, co-parenting, parents' involvement, elements of quality

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TOIMEKSIANTAJA	3
2.1	Tausta	3
2.2	Toimeksiantaja	3
2.3	Tarkoitus ja tavoite	4
2.4	Tiedonhaun kuvaus	4
3	VARHAISKASVATUKSEN VAIKUTTAVUUS JA VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA 2017	6
3.1	Varhaiskasvatus elämänlaadun ja hyvinvoinnin kannalta	6
3.2	Vanhempien osallisuus ja suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuudet	7
3.3	Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja valtakunnalliset perusteet	8
3.4	Lapsen yksilöllinen ja ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma	9
4	LAADUKAS VARHAISKASVATUS	11
4.1	Varhaiskasvatuksen laadun käsitteen määrittelyä	11
4.2	Laadun elementit ja laadun hallinta	12
4.3	Laadun arviointi	13
4.4	Laadun kehittäminen	13
5	LAADUN ELEMENTTIEN TARKASTELUA	15
5.1	Henkilöstön osaaminen	15
5.2	Lapsiryhmän koko ja ihmissuhteiden pysyvyys	16
5.3	Varhaiskasvatusympäristö	18
6	VANHEMMAT VARHAISKASVATUKSEN LAADUN ARVIOIJINA	19
6.1	Kasvatusyhteistyö	19
6.2	Vanhemmuuden tukeminen ja kiintymyssuhteet päiväkodissa	20
6.3	Vanhempien osallisuus laadun arvioinnissa	21
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	22
7.1	Tutkimusmenetelmä	22
7.2	Aineiston hankinta	23
7.3	Kyselylomake ja saatekirje	23

7.4	Kyselylomakkeiden jako ja keruu	24
7.5	Aineiston tarkastus, järjestäminen ja analyysi	25
8	TUTKIMUSTULOKSET	26
8.1	Laadukas varhaiskasvatus Kalkkisten päiväkodin lasten vanhempien kokemana	26
8.2	Vanhempien näkemys lastensa viihtyvyydestä, tuesta, huomioinnista ja toiminnasta päiväkodissa	28
8.3	Vanhempien kokemus kasvatusyhteistyöstä	31
8.4	Vanhempien kokemus henkilöstöstä	34
8.5	Varhaiskasvatustoiminnan kehitysehdotuksia	38
9	YHTEENVETO	40
9.1	Opinnäytetyön tarkoituksesta, sisällöstä ja hyödystä	40
9.2	Pohdintaa tuloksista	41
9.3	Ammatillinen kasvu ja työn arviointi	43
9.4	Eettisyys ja luotettavuus	44
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	50

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista, lapsen kasvun, hoidon ja opetuksen muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Sen tavoitteena on lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen sekä hyvinvoinnin edistäminen. (THL 2017.)

Varhaiskasvatuksen laatu sen sijaan voidaan määritellä kokemuksiksi ja ympäristön piirteiksi, joilla on vaikutusta lapsen hyvinvointiin, kasvuun ja kehitykseen. (Kronqvist & Jokimies 2008, 11.)

Opinnäytetyönäni tutkin varhaiskasvatuksen laatua vanhempien kokemana Kalkkisten päiväkodissa. Useimmiten laadun tekijötä tutkitaankin sen mukaan, kuka arvioijana on: lapsi, vanhemmat tai henkilöstö. (Portell & Malin 2007, 12.) Opinnäytetyön aihe tuli suoraan Kalkkisten Palvelukeskuksen johtajalta, heidän tarpeidensa pohjalta, koska varhaiskasvatuksen laatua kyseisessä päiväkodissa ei ole aikaisemmin tutkittu. Tavoitteena on kartoittaa vanhempien kokemuksia Kalkkisten päiväkodin varhaiskasvatuksen laadusta kyselylomakkein ja kuvata niitä totuudenmukaisesti opinnäytetyössäni siten, että vanhempien ääni tulisi kuulluksi.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen keskeisimpinä elementteinä voidaan pitää henkilöstön osaamista, toimivaa yhteistyötä sekä asiakaslähtöisyyttä. (Kronqvist ym. 2008, 11.) Parhaimmillaan laadukas varhaiskasvatus kaventaa lasten hyvinvointi- ja terveyseroja sekä edistää laaja-alaisesti lapsen valmiuksia tulevaisuuttaan varten. (MLL 2014.)

Vanhemmat, lastensa asioiden asiantuntijoina, ovat oleellinen osa varhaiskasvatuksen laadun tutkimuksia, eikä heidän näkemyksiään laatua koskevissa asioissa voida sivuuttaa. He pitävät erityisen tärkeinä laadun arvioinnin kannalta yksilöllistä kohtelua, itsetunnon kehittämistä sekä perusturvallisuutta. (Keskinen & Virjonen 2004, 159; 161.) Myös Portellin ja Malinin (2007, 13) mukaan vanhemmat kokevat tärkeänä fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden sekä lapsen omatoimisuuden, oma-aloitteisuuden ja elämyksellisyyden mahdollistamisen. Myös pienet

lapsiryhmät, joissa on tarpeeksi koulutettua henkilökuntaa, ovat olennainen osa vanhempien näkemystä laadukkaasta varhaiskasvatuksesta.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TOIMEKSIANTAJA

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, joka sisältää myös määrällisen tutkimuksen elementtejä varhaiskasvatuksen tämän hetkisestä tilanteesta tietyssä yksikössä. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkein Kalkkisten päiväkodin lasten vanhemmille.

2.1 Tausta

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimus, mikä sisälsi myös kvantitatiivisia ominaisuuksia, varhaiskasvatuksen laadusta.

Aihe opinnäytetyölle tuli suoraan Kalkkisten palvelukeskuksen johtajalta, heidän tarpeidensa pohjalta. Opiskelija on itse työskennellyt Kalkkisten palvelukeskuksen päiväkodissa, joten työntekijät, lapset ja heidän vanhempansa olivat jokseenkin entuudestaan tuttuja.

2.2 Toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Kalkkisten palvelukeskuksen päiväkotia. Kalkkisten palvelukeskus sijaitsee Kalkkisten kylällä Asikkalassa, ja se kattaa koulun, esikoulun sekä päiväkodin. Palvelukeskuksen tarkoituksena on taata lapselle yhtenäinen kasvunpolku vauvasta aina kuudenteen luokkaan asti.

Kalkkisten palvelukeskus aloitti toimintansa elokuussa 2014 lapsimäärän ollessa kaiken kaikkiaan noin 45. Toiminnassaan palvelukeskus pyrkii kodinomaiseen ja lähiympäristön huomioivaan yksilölliseen opetukseen ja kasvatukseen, lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi ensisijalla. Kehittyminen ja aktiivisuus ovat palvelukeskuksen tärkeät arvot.

Kalkkisten päiväkodissa toimii yksi ryhmä, joka tarjoaa varhaiskasvatusta ja esiopetusta kodinomaisessa ympäristössä. Lapsia päiväkodissa on kaiken kaikkiaan 16. Tilat on jaettu siten, että esikouluikäiset sekä viskarit, pääsevät päivittäin tekemään esikoulutehtäviä ja muita vaativampia

aktiviteetteja ilman pienempien lasten läsnäoloa. Päiväkodissa toimii kolme työntekijää: yksi lastentarhanopettaja ja kaksi lastenhoitajaa.

Kalkkisten päiväkodissa varhaiskasvatuksen laatua ei varsinaisesti ole koskaan aikaisemmin tutkittu. Yleistä tyytyväisyyttä Kalkkisten koulun ja päiväkodin toiminnasta on aikaisemmin tutkittu tyytyväisyyskyselyin.

2.3 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata varhaiskasvatuksen laatua vanhempien näkökulmasta Kalkkisten päiväkodissa. Tavoitteena on tehdä laadullinen tutkimus, joka kuvastaa vanhempien tyytyväisyyttä ja kokemusta kokonaisvaltaisesta päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta.

Tutkimukseen voi sisältyä useampi kuin yksi tarkoitus, ja se voi tutkimuksen edetessä muuttua. Kuvailevan tutkimuksen tarkoituksena on esittää tarkkoja kuvauksia tilanteista, henkilöistä ja tapahtumista sekä dokumentoida kiinnostavia ja keskeisiä piirteitä tutkittavasta ilmiöstä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2003, 127-128.)

2.4 Tiedonhaun kuvaus

Tiedonhaku alkoi varhaiskasvatuksen laadun tutkimuksiin liittyvän kirjallisuuden etsinnällä sekä laatuun viittavan muun kirjallisuuden haulla. Tiedonhaku laajeni myös arvioinnin kartoitukseen ja kehittämiseen varhaiskasvatuksessa. Uusi vasu nousi keskeiseksi sen painottaessa kasvatusyhteistyötä sekä vanhempien osallisuutta. Kirjallisuutta vanhempien osallisuudesta varhaiskasvatuksessa sekä heidän arvioijina olostaan etsin myös laajalti.

Tiedonhaussa käytin pääsääntöisesti apunani MASTO – finnaa ja kirjastojen yhteistietokantaa Melindaa. Lahden Ammattikorkeakoulun kirjaston informaattikko oli apuna hakutermien valinnoissa ja tietokantoihin liittyvissä kysymyksissä.

Lähdeaineistoa valittaessa tärkeänä kriteerinä oli julkaisujen ajankohta. Opinnäytetyössä käytettiin mahdollisimman tuoreita julkaisuja, tutkimuksia ja tutkimustuloksia.

3 VARHAISKASVATUKSEN VAIKUTTAVUUS JA VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA 2017

Varhaislapsuus on merkittävä ja intensiivinen kehittymisen ja oppimisen aika ihmisen elämässä. Keskeiset kehitykselliset muutokset tapahtuvat ennen kouluikää, joten se, mitä lapsen elämässä tapahtuu tuona aikana, on merkityksellistä heidän senhetkisen elämänsä laadun, mutta myös tulevan kehityksen kannalta. (Karila 2016, 11.)

Elokuussa 2015 voimaan tuli varhaiskasvatuslaki, jonka mukaisesti Opetushallitus määräsi uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista 18.10.2016. 1.8.2017 paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otettiin käyttöön, jotka laadittiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. (OPH 2018.)

3.1 Varhaiskasvatus elämänlaadun ja hyvinvoinnin kannalta

Varhaiskasvatukseen osallistuminen ja sen myötä lasten saama tuki on merkityksellistä lapsen varhaisvuosien oppimisen ja kehityksen kannalta, mutta myös myöhemmin elämänhallinnan sekä koulumenestyksen näkökulmasta. Suurin osa varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista Suomessa on päiväkodeissa, joissa varhaiskasvatus toteutuu hyvin vaihtelevissa toimintaympäristöissä. Varhaiskasvatusympäristö ja lapsen asema tuossa ympäristössä on merkityksellistä. Mielekäs toiminta päiväkodissa ystävien kanssa tuottaa onnellisia kokemuksia, millä on todettu olevan positiivinen vaikutus sekä identiteetin kehittymisen että ihmisenä kasvamisen näkökulmasta. (Karila 2016, 13-14.)

Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on merkittävä vaikutus lasten ja nuorten elämään, kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja sitä kautta myös oppimiseen ja kehittymiseen (Kronqvist ym. 2008, 11). Lapset oppivat varhaiskasvatusympäristöissään yhteisöllisyyttä. Aineellisten resurssien, kuten lelujen käytöstä, neuvotellaan yhdessä niin lasten kuin aikuistenkin kanssa. Näissä tilanteissa lapset oppivat elämään kansalaisina kansalaisten joukossa, sekä sovittamaan omat intressit myös ryhmän

intresseihin. Lapsille ilmenee aikuisen ja heidän oma asemansa sekä se, miten heidän oma osallisuutensa niissä toteutuu. (Karila 2016, 15.)

Päiväkotien työntekijöillä on suuri merkitys lasten arkisiin kokemuksiin sekä heidän elämänsä laatuun. Lapsiryhmien ja yksittäisten lasten toiminnan organisointi sekä rutiinien ja sääntöjen luominen vaikuttavat kokonaisvaltaisesti lasten arkeen. Päiväkotiarjen aineellista hyvinvointia ilmentää lasten kasvua, kehitystä ja oppimista tukeva fyysinen ympäristö ja välineistö, tilojen siisteys ja mukavuus sekä säännöllisesti tarjottavat ateriat. Kansainvälisesti tarkastellen voisi sanoa, että suomalaisten lasten materiaallinen hyvinvointi on korkea. Koska lapsiperheiden köyhyys Suomessa on kasvussa, varhaiskasvatusympäristön tarjoamat aineellista hyvinvointia tuottavat tekijät korostuvat entisestään. (Karila 2016, 14-15.)

Ammattilaiset vaikuttavat keskeisesti lasten elämänlaatuun varhaiskasvatuksessa. Vuorovaikutustilanteet yksittäisten lasten ja lapsiryhmien kanssa, sekä rutiinien ja arkisten käytäntöjen rakentaminen liittyy merkittävästi lasten elämänlaadun parantamiseen. Vuorovaikutus lapsen tai lasten kanssa voi olla intensiivistä, mutta toisinaan aivan olematonta. Tämä muodostaa lapsille laadultaan vaihtelevan varhaiskasvatustoimintaympäristön. (Karila 2016, 15.)

3.2 Vanhempien osallisuus ja suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuudet

Yhteistyöllä vanhempien kanssa varhaiskasvatuksessa pyritään takaamaan lapselle hänen tarvitsemansa oman kehityksen ja tarpeen mukainen hoito, kasvatus ja opetus. Yhteistyöllä pyritään henkilöstön ja huoltajien yhteiseen sitoutumiseen lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista edistävissä asioissa. Luottamuksellisen, tasa-arvoisen ja kunnioittavan vuorovaikutuksen luominen työntekijän ja vanhemman välillä on tärkeää, kasvatusyhteistyötä tukevaa. (OPH 2016, 32-33.)

Huoltajilla on oltava mahdollisuus osallistua lapsen varhaiskasvatuksen toiminnan, tavoitteiden ja kehittämisen suunnitteluun yhdessä lapsen ja

henkilöstön kanssa. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on keskeisessä osassa yhteistyötä tehtäessä. Myös verkostoituminen ja yhteinen toiminta huoltajien kesken lisää yhteisöllisyyttä, mikä tukee myös henkilöstön työtä. (OPH 2016, 33.)

Karilan (2016, 35) mukaan suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuuksia on hoidon ja opetuksen toteuttaminen kokonaisuutena, johon vahvana osana kuuluu myös erityistä tukea tarvitsevien lasten integrointi peruspalveluihin. Ahonen (2017, 15) olettaa varhaiskasvatuksen laadun kehittyvän myönteisempään suuntaan varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) velvoittavuuden myötä, mikä on keskeinen vasun laatua määrittelevä kriteeri. Sillä turvataan lapsille tasa-arvoinen mahdollisuus saada laadukasta perusopetusta asuinpaikasta riippumatta.

3.3 Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja valtakunnalliset perusteet

Valtakunnalliset perusteet luovat perustan varhaiskasvatustyölle.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tehtävänä on määrittellä, tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä kunnassa, kuntayhtymässä tai muissa yksiköissä tai julkisilla palveluntuottajilla.

Varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan ja toteutetaan Opetushallituksen antaman valtakunnallisen määräyksen perusteella. Keskeisin muutos vasu2017:ssä on sen oikeudellinen velvoittavuus. (Ahonen 2017, 14-17.)

Velvoittavuus on keskeinen tekijä, joka loi varhaiskasvatuksen arvostettavuutta, johon vaikutti vahvasti esimerkiksi sen sijoittaminen hallinnollisesti opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen. Velvoittavuuden myötä kaupunkien ja kuntien vasut yhtenäistyivät, jolloin keskinäiset erot niiden noudattamisissa kapeni. Velvoittavuus kannustaa myös kriittisempään toiminnan tarkasteluun. Uuden vasun myötä varhaiskasvatusta lähestytäänkin enemmän pedagogisesti painottuneena kokonaisuutena. (Ahonen 2017, 15.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tehtävänä Karilan (2016, 35) mukaan on ohjata toimintayksiköitä, palveluntuottajia ja järjestäjiä

toteuttamaan lakeja sekä muuntaa varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita eräänlaisiksi opetussuunnitelmallispedagogisiksi testeiksi. Uudessa vasussa esimerkiksi oppimisen osa-alueet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja osaamisen käsite laaja-alaisempaan. Vanhassa vasussa keskeinen sisältö rakentui kuuden orientaation ympärille, jotka nekin kuvattiin lyhyesti, jolloin päätäntävalta siitä miten orientaatiot toteutettiin käytännössä, oli kunnan ja yksikön päätettävissä. (Ahonen 2017, 16.)

Nykyinen lainsäädäntö varhaiskasvatuksesta korostaa lasten ja vanhempien osallisuutta suunnittelussa. Kuntien tehtäväksi jääkin käytänteiden luominen, joilla osallisuus mahdollistetaan niin paikallisella, kuin yksikkökohtaisella tasolla. Aiemmin vanhempien osallisuus keskittyi lapsen vasun laadintaan, joten uusia ajattelumalleja ja työtapoja vaaditaan. (Karila 2016, 35.) Vasua suunniteltaessa otetaan huomioon myös paikallisella tasolla tehtävät muut suunnitelmat, kuten esimerkiksi esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmat sekä lastensuojelulain mukainen nuorten ja lasten hyvinvointisuunnitelma. (OPH 2016, 9.)

Uudessa varhaiskasvatuksen lainsäädännössä olennaiseksi osaksi muodostuu prosessi, jonka avulla paikalliset vasut laaditaan, kun suositusluonteen sijaan keskitytään vasun perusteiden normiluonteisuuteen. (Karila 2016, 35.) Paikallisesti laadittavassa vasussa voidaan huomioida paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi pedagogiset painotukset, mikä mahdollistaa valtakunnallisten perusteiden tarkentamisen yksilöllisesti kohteen mukaan. (Ahonen 2017, 17-18.)

3.4 Lapsen yksilöllinen ja ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yksilöllisesti lapselle yhteistyössä hänen huoltajiensa kanssa, vasun perusteiden tukemana. Opetushallitus (2016, 11) määrää, että lapsen vasun lähtökohtana tulee olla lapsen tarpeet ja etu. Vaikka suunnitelma laaditaan yhdessä huoltajien kanssa, on lapselle itselleen annettava mahdollisuus osallistua vasun laatimiseen

ja arviointiin sekä huomioida hänen toiveita ja mielipiteitään.

Varhaiskasvattajien tehtäväksi jääkin huolehtia siitä, millä tavalla lapsen näkökulma saadaan huomioiduksi. (Ahonen 2017, 22 & Reunamo 2007, 122.)

Uudessa vasussa (2016, 11) korostuu lapsen vasun arviointi, mikä kohdistuu erityisesti pedagogiseen toteutumiseen ja toiminnan järjestelyihin. Arviointia tehtäessä tulisi tiedostaa mitä arvioidaan ja miksi. Tavoitteena olisi saada mukautettua varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria siten, että se vastaisi erilaisten lasten erilaisia tarpeita, yksilölliset kiinnostuksenkohteet huomioiden. (Ahonen 2017, 24.)

Yksilöllisen vasun lisäksi, päiväkodeissa laaditaan myös ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma eli ryhmävasu. Ryhmävasu laaditaan konkreettiseen arkeen soveltuvaksi, valtakunnallisen, paikallisen, yksikkökohtaisen sekä yksilöllisten vasujen sisällöt ja tavoitteet huomioiden. Ryhmävasu toimii arjen pedagogisena työvälineenä, jonka avulla toiminta toteutetaan. Sen suunnittelemista, kehittämistä ja arvioimista voidaan jäsentää lapsiryhmäkohtaisesti, yksilölliset tarpeet huomioiden. (Ahonen 2017, 19.)

4 LAADUKAS VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen arviointi on laadun arviointia, ja sitä voidaan tutkia sekä subjektiivisilla, että objektiivisilla menetelmillä (Kopisto, Brotherus, Ojala & Hytönen 2008, 2). Varhaiskasvatuksen laatu on arjen toiminnan arvioimista varhaiskasvattajien toimesta yhdessä vanhempien ja lasten kanssa. Siitä puhuttaessa jokaisella taholla on oma käsityksensä mitkä asiat ovat keskeisimpiä. Yhteinen näkemys lapsesta, oppimisesta ja kasvatuksesta sekä arvopohjan rakentamisesta auttaa laatutyön tekemistä ja kehittämistä. (Portell & Malin 2007, 12.)

4.1 Varhaiskasvatuksen laadun käsitteen määrittelyä

Varhaiskasvatuksen laatu voidaan määritellä lasten kokemuksiksi ja kasvuympäristön piirteiksi, jotka tukevat lapsen hyvinvointia, kasvua ja kehitystä (Kronqvist & Jokimies 2008, 11). Laatu käsitteelle ei ole yksiselittäistä määritelmää, vaan se muotoutuu siinä sosiaalisessa ja yhteiskunnallisessa kontekstissa, missä sitä tarkastellaan; määritelmiä ja kriteereitä on monenlaisia. Varhaiskasvatuksen laadun merkitys on siis liitännäinen kontekstiin. Merkitykset voivat vaihdella muun muassa lapsen päivähoitossa olo ajan, erityisen tuen tarpeen tai päivähoitomuodon mukaan. Erilaisiin merkityksenantoihin vaikuttaa myös se, kenen näkökulmasta laatua seurataan. Useimmiten laadun tekijöitä varhaiskasvatuksessa on tutkittu sen mukaan, onko arvioijina henkilöstö, vanhemmat vai lapsi. (Portell ym. 2007, 12.)

Kronqvistin ja Jokimiehen (2008,11) mukaan laadun kehittäminen on jatkuva prosessi, jonka keskeisimpiä elementtejä ovat henkilöstön osaaminen, hyvin toimiva työyhteisö, asiakaslähtöisyys sekä johdon sitoutuminen. Laadukas varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua ja kehitystä, sekä kaventaa lasten terveys- ja hyvinvointieroja. Se edistää lapsen emotionaalisia, sosiaalisia, kognitiivisia ja motorisia valmiuksia sekä antaa tarvittavat työkalut oppimisvalmiuksien kehittämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja maahanmuuttajataustaisten lasten kotoutumiseen. (MLL 2014.)

Alila (2013, 24) pohtii väitöskirjassaan jääkö asiakirjoihin kirjattu laatu sisällöltään liian yleiseksi, jopa tyhjäksi? Hänen mukaansa laadulla viitataan asioihin, joita ei kuitenkaan konkreettisesti täsmennetä tai ilmaista. Karila (2016, 40) sen sijaan toteaa, ettei Suomessa tällä hetkellä ole systemaattista arviointitietoa varhaiskasvatuksen käytäntöjen laadusta; laadun vaihteluista kertoo tehdyt tutkimukset.

4.2 Laadun elementit ja laadun hallinta

Varhaiskasvatuksen laadun perustan muodostaa palvelun saanti ja sen riittävyys. Varhaiskasvatuksen laadun elementit koostuvat kuitenkin paljon muustakin; henkilöstön koulutus, lapsiryhmän koostumus, ympäristö, johdon ja kasvattajien toiminta, ammatillinen osaaminen, ihmissuhteiden pysyvyys ja vuorovaikutus, kasvatusyhteistyö sekä esimerkiksi toiminnan suunnitelmallisuus. Varhaiskasvatuksessa erittäin tärkeää on tietysti myös lapsen ilo, sekä hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja oppimisen edistyminen. (Estola, Alila & Kinos 2014, 57.)

Dahlbergin, Mossin ja Pencen (2007, 5) mukaan päivähoiton laatuun liittyy keskeisesti ryhmän koko, henkilöstön osaaminen, vuorovaikutus lasten ja aikuisten välillä sekä fyysinen ympäristö ja toimintatilat. Karila (2016, 17) kertookin korkealaatuisen varhaiskasvatuksen olevan erityisen merkityksellistä, etenkin huonommista oloista tuleville lapsille ja heidän kehitykselleen. Hänen mukaansa näyttöä on myös sille, että huonolaatuinen varhaiskasvatus saattaa vaikuttaa negatiivisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Varhaiskasvatuksen laatua tulisi jatkuvasti kyseenalaistaa sen kehittämiseksi. (Dahlberg ym. 2007, 4.)

Laadunhallinnalla varhaiskasvatuksessa käsitetään toimintatapa, jolla henkilökunta, vanhemmat ja lapset arvioivat sekä kehittävät toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Laadunhallinta kuuluu varhaiskasvatuksen arkeen, mikä heijastuu esimerkiksi toiminnan arviointina, pohdintana ja kehittämisenä. Sen keskeisiä elementtejä ovat yhteistyö eri tahojen kanssa sekä sitoutuminen jatkuvaan laadunhallintaan.

Varhaiskasvatuksessa laadun arviointia pidetään keskeisenä osana laadun hallinnassa. (Hujala ym. 1999, 56-57 & 64.)

4.3 Laadun arviointi

Varhaiskasvatuksen toiminnan laadun arvioinnilla tuetaan varhaiskasvatuslain ja vasujen toteutumista sekä kehittämistä. Varhaiskasvatuksen järjestäjän on arvioitava antaamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toiminnan arviointiin siten, että toiminnan arviointi on säännöllistä, suunnitelmallista ja oma-aloitteista. (OPH 2016, 60.) Laadun arvioinnin edellytyksenä Keskinen ja Virjosen (2004, 158) mukaan on hyvän ja huonon erottaminen toisistaan. Karvonen (2010, 23) sen sijaan korostaa arvioinnissa sitoutumista jatkuvaan kehitykseen ja yhteisen näkemyksen muodostumiseen asioista, joita halutaan parantaa.

Päivähoidon laadusta puhuttaessa, keskeiseksi seikaksi nousee se, kuka on varhaiskasvatuksen ja päivähoidon asiakas? Välittöminä asiakkaina toimivat lapset. Myös perhe on varhaiskasvatuksen asiakas. Laadun määrittäjän omat arvot, tarpeet, uskomukset, päämäärät, sekä intressit, vaikuttavat aina varhaiskasvatuksen laadun määrittelemiseen. (Keskinen ym. 2004, 158.) Pedagogisen toiminnan laadun arvioinnilla pyritään parantamaan lasten oppimisen ja kehityksen edellytyksiä sekä kehittämään varhaiskasvatusta kokonaisvaltaisesti. (OPH 2016, 60.)

4.4 Laadun kehittäminen

Varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen tähtäävän työn tavoitteena on keskeisesti toiminnasta oppiminen. Varhaiskasvatuksen kehittäminen perustuu pääosin kehityspsykologiaan, mikä on luonut useita kehityksen arviointimetoja ja kehitystä tukevia käytäntöjä. (Ruokolainen & Alila 2004, 81.) Se on päivittäistä lasten kanssa tehtävää työtä, mikä lähtee liikkeelle omista yksikön lähtökohdista ja lasten yksilöllisistä tarpeista. (Estola ym. 2014, 54-56.)

Karvonen (2010, 32) nostaa laadunhallintaa koskevassa hankkeessaan esiin varhaiskasvatuksen laadun kehittämiskohteita, joita ovat prosessin/laatutyön jalkauttaminen, strateginen johtaminen, työhyvinvoinnista huolehtiminen, yhteistyö, kesäajanjärjestelyt, osaamiskartoituksen käyttöönotto sekä opetussuunnitelmatyö. Näiden lisäksi Estolan ym. (2014, 59) kehittämisen ehdotuksia ja suuntalinjoja ovat muun muassa henkilöstön koulutuksen ja osaamisen kehittäminen, palvelujen monipuolisuus, käsitteiden tarkempi määrittely, tiedontuotannon suunnitelmallinen kehittäminen sekä tutkimustietojen hyödyntäminen päätöstenteeissa. Laadun kattavaan kehittämiseen osallistuvat henkilöstön lisäksi myös lapset, vanhemmat ja hallinto. (Alila 2003, 38-41).

5 LAADUN ELEMENTTIEN TARKASTELUA

Laadun arvioinnissa tärkeitä laatutekijöitä ovat muun muassa palveluntaso, puitetekijät, välilliset tekijät, prosessitekijät sekä vaikuttavuustekijät. Palvelutasosta puhuttaessa keskeiseksi nousee varhaiskasvatuksen ja päivähoidon saatavuus ja riittävyys. Puitetekijöitä ovat muun muassa fyysinen ja psyykinen turvallisuus, tilojen toimivuus ja ihmissuhteiden pysyvyys. Henkilöstön osaaminen, kasvatusyhteistyö, johtajuus, tiedonkulku ja työyhteisö ovat välillisiä tekijöitä laatua tarkastellessa. (Mäntylä 2014, 19.)

Lasten osallisuus, lapsilähtöisyys sekä vuorovaikutus niin aikuisen ja lapsen välillä, kuin lasten keskinäisenkin vuorovaikutus on osa prosessitekijöitä. Vaikuttavuuteen kuuluu etenkin lapsen myönteiset kokemukset sekä lapsen oppiminen ja kehitys. (Mäntylä 2014, 19.)

5.1 Henkilöstön osaaminen

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ammattitaito on yksi keskeisimmistä varhaiskasvatuksen laatutekijöistä. Varhaiskasvatuksen laadun ja henkilöstön ammattitaidon yhteyksiin on kiinnitetty huomiota useissa suosituksissa, joissa on todettu, että varhaiskasvatuspalveluiden laatua voidaan parantaa tukemalla varhaiskasvatustyöntekijöiden ammattitaitoa painottaen heidän pätevyytensä, osaamisensa ja työolojensa kehittämistä sekä ammatin arvostuksen vahvistamista. (Karila 2016, 25-26). Myös Estola ym. (2014, 58) toteaa varhaiskasvatushenkilöstön koulutustasolla olevan merkitystä ja yhteys varhaiskasvatuksen laatuun ja lasten hyvinvointiin.

Osaamisvaatimuksiltaan varhaiskasvatuksen henkilöstöltä saatetaan vaatia osaamista, johon heidän koulutuksensa ei ole painottunut. Tietokoneiden ja internetin käyttö on hyvä esimerkki siitä, miten osaamisvaatimukset ovat muuttuneet vuosikymmenten aikana niin varhaiskasvatuksessa, kuin muussakin työelämässä. Aikaisemmin

erimerkiksi kielitaidolla ja yhteistyötaidoilla ei ollut varhaiskasvatuksen perustyössä yhtä suurta merkitystä kuin nykyisin. (Soukainen 2015, 18).

Koulutettu henkilöstö tukee lasten kielenkehitystä, rakentaa toimintojen jatkumoa, kehittää toimintaa lapsilähtöisesti ja sitoutuu positiiviseen vuorovaikutukseen lapsen kanssa. Korkealla koulutustasolla on havaittu olevan yhteys henkilöstön sensitiivisyyden lasten parissa sekä huomattua sen vaikuttavan myös lasten oppimistuloksiin. (Estola ym. 2014, 56).

Soukaisen (2015, 18) mukaan koulutuksen moninaistuminen ja sen mukanaan tuomat tehtävänimikkeet ovat osaltaan vaikuttaneet henkilöstön osaamiseen.

Toiminnan siirtäminen paikallistasolle ja sen sääntelyn hajauttaminen tekee henkilökunnan osuudesta laadun arvioinnin puitteissa päiväkodissa ensistään merkittävämpää. Tauriaisen (2000, 26-27) mukaan tarvitaan enemmän koulutettuja ammattilaisia valvomaan ja kehittämään varhaiskasvatuksen toimintaa, koska keskushallinnon virkamiesten ja poliitikkojen kyvyt eivät riitä monien alojen laadunarviointiin ja johtamiseen. Soukainen (2015, 19) kertoo väitöskirjassaan lähijohtajilla olevan vastuu organisaatioiden toiminnasta, kuten asiakkaiden tarpeisiin vastaamisesta ja henkilökunnan saatavuudesta. Henkilöstön täydennyskoulutusten järjestäminen on valtakunnan tasolla laissa määritelty. (Soukainen 2015, 19).

5.2 Lapsiryhmän koko ja ihmissuhteiden pysyvyys

Päiväkodeissa henkilöstömitoituksella tarkoitetaan sitä, kuinka monta lasta yhtä kasvattajaa kohti ryhmässä saa olla. Yhdessä päiväkodin ryhmässä saa olla kolmea kasvattajaa vastaava määrä lapsia; esimerkiksi alle kolmevuotiaiden ryhmässä lapsia saa olla maksimissaan 12, jolloin kasvattajia on oltava vähintään kolme, suhdeluvun ollessa neljä lasta per kasvattaja. Vastaava suhdeluku yli 3-vuotiaiden kohdalla on kahdeksan lasta, yksi aikuinen. Osa kunnista on kuitenkin pitäytynyt tämän suhteen vanhassa mitoituksessa; seitsemän lasta, yksi aikuinen, jolloin ryhmässä saa olla maksimissaan 21 lasta, ja vähintään kolme aikuista.

Suhdelukuihin vaikuttaa myös erityisentuntarpeen lapset, joilla ei ole erikseen avustajaa. (Tehy 2018.)

Varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttaa keskeisesti ryhmän koko, rakenne, ikäjakauma sekä ryhmän pysyvyys. Mitä pienempi ryhmä, sitä laadukkaampaa toimintaa pystytään toteuttamaan, ja sitä paremmin lasten yksilölliset tarpeet pystytään ottamaan huomioon. (OAJ 2018.) Hujala ym. (1999, 87) toteaa myös teoksessaan, että mitä enemmän hoitajalla on lapsia hoidettavanaan, sitä vähemmän havaitaan herkkyyttä lasten tunteille ja tarpeille. Se vaikuttaa myös lapsen tarpeisiin vastaamiseen, yksilölliseen vuorovaikutukseen sekä positiivisen vuorovaikutuksen luomiseen.

Karila (2016, 26) korostaa lapsinryhmän kokoa sekä aikuisten ja lasten suhdelukujen tärkeyttä. Hänen mukaansa niillä on olennainen vaikutus siihen, millaiseksi varhaiskasvatuksen vuorovaikutusympäristö muodostuu, mikä taas on olennaista lasten oppimisen ja elämänlaadun kannalta. Kun lapsiryhmien koko kasvaa, myös päivittäisten vuorovaikutussuhteiden määrä lisääntyy. Tämä on erityisen merkittävää lapsen sosiaalisen kuormittavuuden kannalta. Ryhmäkoko ei kuitenkaan yksittäisenä tekijänä selitä varhaiskasvatuksen laatua, mutta on osa sitä. (Karila 2016, 26-27.)

Yksi tärkeistä laadun tekijöistä on ihmissuhteiden pysyvyys varhaiskasvatuksessa. Pysyvässä hoitosuhteessa aikuinen oppii ymmärtämään lapsen tarpeita paremmin sekä ymmärtämään pienen lapsen ilmaisuja ja kommunikaatiota. On osoitettu, että pienet lapset reagoivat eri tavalla vaihtuviin aikuisiin kuin pysyviin hoitajiin. Kun hoitajat ovat tuttuja, lasten on huomattu ilmaisevan tunteitaan positiivisemmin sekä itkemään vähemmän jäädessään päiväkotiin. Myös kontaktin otossa on havaittu eroavaisuutta: lapsi ottaa tuttuun hoitajaan jopa kaksi kertaa enemmän kontaktia kuin väliaikaiseen työntekijään. (Hujala ym. 1999, 94.)

5.3 Varhaiskasvatusympäristö

Ympäristöllä on suuri merkitys varhaiskasvatuksen laatua tutkittaessa.

Varhaiskasvatusympäristön on oltava terveellinen ja turvallinen, oppimista edistävä ja kehittävä sekä lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava.

Jokaisella lapsiryhmällä tulisi olla oma tilansa, jossa muita ryhmiä ei ole.

Toimitiloissa on otettava huomioon esteettömyys, ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia lapsen kehitystasoon nähden. (OAJ 2016.)

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöihin kuuluu esimerkiksi leikki-tilat sekä sisällä, että ulkona. Etenkin ulkotilojen turvallisuus ja asianmukaisuus vaikuttavat ympäristön laatuun. Kronqvistin ym. (2008, 27) selvityksen mukaan noin 26% päiväkotilasten vanhemmista on ollut erimieltä sen suhteen, että ulkotilat olisivat lapsille asianmukaisia ja turvallisia. Hujala, Sarrila, Lindberg, Nivala, Tauriainen & Vartiainen (1999, 14) korostavat teoksessaan kasvatusympäristöjen vuorovaikutuksen toimivuutta varhaiskasvatuksen laadun kulmakivenä. Erityisen tärkeää heidän mukaansa ovat kasvuympäristöt, joissa lapsi toimii aktiivisesti.

Vaarallisessa ympäristössä kasvattajat joutuvat keskittymään enemmän lapsen kontrollointiin vaarojen välttämiseksi, jolloin lapselle luontainen tutkiva käyttäytyminen estyy. (Hujala ym. 1999, 96.)

Kasvatusympäristöistä puhuttaessa jatkuvuus on olennainen tekijä kasvu- ja oppimisympäristöjen laadukkuuden kannalta. Jokaisessa ympäristössä on omat toistuvat perustoiminnot, joista muodostuu lapselle niin sanottu arkielämän käsikirjoitus, minkä avulla hän ymmärtää mitä tapahtuu, milloin tapahtuu, miksi, ja millä tavoin ympäristön muiden ihmisten oletetaan käyttäytyvän. Varhaiskasvatus on tärkeä osa pienen lapsen elämää, mikä luo valmiuksia koulutielle. (Hujala ym. 1999, 16.)

Hyvässä kasvatusympäristössä korostuu laajat mahdollisuudet tekemiselle ja liikunnalle, sekä ekologiset ja elämykselliset ominaisuudet. Ulkoinen toimintaympäristö vaikuttaa osaltaan merkittävästi lasten spontaaniin toimintaan, sekä liikunnalliseen aktiivisuuteen. (Hujala ym. 1999, 96.)

6 VANHEMMAT VARHAISKASVATUKSEN LAADUN ARVIOIJINA

Vanhempien osallisuutta päivähoitoon pidetään yhtenä tärkeimmistä varhaiskasvatuksen laatua edistävästä seikoista. Vanhempien osallisuudella voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia myöhempiä ongelmia, tukea lasta koulunkäynnin kynnyksellä ja parantaa syrjäytymisuhan alla olevien lasten integroitumista päivähoitoon ja kouluun. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

Kasvatusyhteistyöllä tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön yhteistä sitoutumista lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Yhteistyö edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aktiivisuutta ja aloittelisuutta, jotta se olisi mahdollisimman vuorovaikutteista. Tasa-arvo, kunnioitus ja luottamus tukevat kasvatusyhteistyön kehittymistä. (Suomen Vanhempainliitto 2018.)

6.1 Kasvatusyhteistyö

Kasvatusyhteistyöllä vanhempien kanssa (entinen kasvatuskumppanuus) pyritään edistämään vanhempien osallisuutta eri palveluihin sijoittuvissa lasten toimintaympäristöissä. Kasvatusyhteistyö on kirjattu muun muassa varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, sekä opetusministeriön perusopetuksen laatukriteereihin. (THL 2014.) Varhaiskasvatuslaki (OPH 2016, 9) määrittää, että yhteistyötä on luotava tietoisesti myös kuntatasolla monialaisesti. Tällä pyritään saamaan perusopetuksesta, esiopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta yhtenäinen kokonaisuus, tukemaan lasten kokonaisvaltaista oppimista ja kehitystä. (Ahonen 2017, 120.)

Vasta 2000-luvun alussa julkaistiin ensimmäinen, kansallinen, kasvatusyhteistyötä vanhempien ja henkilöstön välillä koskeva asiakirja. Alettiin puhua myös laatuvaatimuksista kasvatusyhteistyössä, joita olivat esimerkiksi kiinteä yhteistyö, tasavertaisuus, sitoutuneisuus ja kunnioittavuus. Kasvatusyhteistyötä ohjaa aina lapsen oikeudet, etu ja tarpeet sekä kasvatuskeskustelut vanhempien kanssa ja perhekohtainen toteuttaminen. (Kekkonen 2012, 30.)

Kasvatusyhteistyöllä päivähoito ja koti pyritään tuomaan mahdollisimman lähelle toisiaan. Vanhempien rinnalla lasten päivittäiseen hoitoon ja kasvatukseen osallistuu myös varhaiskasvatuksen työntekijät. Heidän tehtävänä on luoda vanhemmille kokemus siitä, että lasta koskevissa asioissa henkilöstö toimii yhteistyössä vanhempien kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20.) Yhteistyön merkitystä vanhempien kanssa ei voi Koivusen (2009, 156) mukaan riittävästi korostaa. Vanhemmat ovat omien lastensa asiantuntijoita, jota kasvattaja tarvitsee oman asiantuntijuutensa vahvistamiseksi. Vanhempien asiantuntijuus on yksilökohtaista, spesifiä ja se kohdistuu omaan lapseen, kun taas kasvattajan asiantuntijuus liittyy yleisesti lapsen kasvuun, kehitykseen ja kasvatukseen, sekä mahdollisesti myös esimerkiksi erityisvaikeuksiin. (Koivunen 2009, 156.) Kasvatusyhteistyön merkitys korostuu etenkin silloin, kun vanhemmilla ei jostain syystä ole jaksamista tai osaamista lapsen tukemiseksi (Lämsä 2013, 32).

6.2 Vanhemmuuden tukeminen ja kiintymyssuhteet päiväkodissa

Vanhemmat kokevat avoimen ja luottamuksellisen yhteistyön kodin ja päiväkodin välillä yhdeksi tärkeimmäksi laadun kriteeriksi. Mahdollisuutta antaa palautetta ja arvioida päiväkodin toimintaa, pidetään myös tärkeänä. (Portell ym. 2007, 13.) Vanhemmuuden tukemista korostetaan entistäkin enemmän varhaiskasvatuksen piirissä. Hoito- ja kasvatustoiminnalla yhdessä vanhempien kanssa pyritään lisäämään vanhempien kasvatustietoisuutta ja tuetaan vanhemmuutta kaikin mahdollisin keinoin. (Kaukoluoto 2010, 64.)

Kasvattajan tärkeänä tehtävänä päivähoidossa on luoda lapsiin luotettava ja turvallinen, toissijainen kiintymyssuhde, jolla pyritään mahdollistamaan lapselle mahdollisuus kiinnittyä hoitajaansa. Toissijaisessa kiintymyssuhteessa korostuu aikuisen osallistuminen lapsen kanssa yhdessä toimintaan sekä leikkiin. (Kekkonen 2012, 116.)

6.3 Vanhempien osallisuus laadun arvioinnissa

Vanhempien osallisuus laadun arviointiin voi tapahtua oma-aloitteisesti, tai päivähoidon tukemana ottamaan kantaa ja tukemaan lapsiaan yhteistyössä ammattikasvattajien kanssa. Mielenkiintoa pidetään yhtenä tärkeänä osana varhaiskasvatuksen laatua. (Kronqvist ym. 2008, 15.) Vanhempien osallisuuden toteutuminen on vahvasti kytköksissä esimiehen ja varhaiskasvattajien koulutuksen tasoon ja muuhun tietoon sekä ajatteluprosessin syvyyteen. Osallisuus otetaan huomioon useimmissa varhaiskasvatuksen yksiköissä toimintaa suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa. (Ahonen 2017, 67-68.)

Päivähoiton laatua arvioitaessa on otettava huomioon, että vanhemmat ovat lastensa asioiden asiantuntijoita, jolloin heidän näkemystään laatu koskevista asioista ei voida sivuuttaa. Keskinen ym. (2004, 159.) mukaan vanhemmat pitävät keskeisenä laadun arvioinnin kannalta lapsen kohtelusta yksilöllisesti sekä itsetunnon kehittämistä.

Vanhemmat pitävät perusturvallisuutta yhtenä tärkeimmistä laadun arvioinnin kriteereistä (Keskinen ym. 2004, 161). He korostavat turvallista - niin fyysistä kuin psyykkistäkin - ympäristöä, ja pitävät erityisen tärkeänä pieniä lapsiryhmiä, joissa olisi tarpeeksi koulutettua henkilökuntaa. Lapsen oma-aloitteisuuden, omatoimisuuden ja elämyksellisyyden mahdollistamista pidetään myös tärkeänä laadun arvioinnin kriteerinä vanhempien keskuudessa. (Portell ym. 2007, 13.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen tekeminen alkoi teoretiedon hankinnalla laajalti eri tietokantoja käyttäen, minkä jälkeen aloin suunnitella ja laatia kyselylomaketta aineiston keruuta varten.

7.1 Tutkimusmenetelmä

Toteutin opinnäytetyöni laadullisena tutkimuksena kyselylomakkeiden analyysin avulla. Opinnäytetyöni sisältää myös määrällisen tutkimuksen elementtejä, jotka koin tärkeiksi kyselylomakkeiden vastauskynnyksen alentamiseksi. Hirsjärvi ym. (2003, 123-125) käsittelevät teoksessaan kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen määrittelyjen epäselvyyttä. Heidän mukaansa kvalitatiivinen metodologia nähdään kapea-alaisena, mikä yhdistetään helposti tiettyihin aineiston keruu tapoihin, kuten kenttätutkimuksiin tai haastatteluihin, ja ei-numeeriseen kvalitatiivisen tutkimuksen piirteeseen.

Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillisinä piirteinä voidaan pitää sen kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa ihmistä suositaan tiedonkeruun välineenä. Kvalitatiivisissa tutkimuksissa suositaan usein metodeja, joissa tutkittavan ääni, sekä näkökulmat tulevat esille. (Hirsjärvi ym. 2003, 155.)

Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus ovat toisiaan täydentäviä suuntauksia ja lähestymistapoja, joita on tarkkarajaisesti vaikea erottaa toisistaan. Kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusmenetelmää voidaan käyttää rinnakkain esimerkiksi yksinkertaisten laskennallisten tekniikoiden avulla, kvalitatiivisen tutkimuksen tulosten laajentamiseksi koskemaan koko aineistojoukkoa. Kvantitatiivinen tutkimus voi sisältää kvalitatiivisia vaiheita ja toisin päin. On myös hyvä muistaa, että mittaaminen sisältää aina sekä kvantitatiivisen, että kvalitatiivisen puolen. (Hirsjärvi ym. 2003, 125-126.)

7.2 Aineiston hankinta

Tutkimusaineiston keräsin Kalkkisten päiväkodin lasten vanhemmilta kyselylomakkein. Kyselylomakkeet laadin siten, että kynnyks vastaukseen olisi mahdollisimman matala. Erityistä huomiota kiinnitin siihen, että vastaamiseen ei kuluisi kovinkaan paljon aikaa, ja etteivät kysymykset ole liian laajoja, hankalia tai väärin ymmärrettävissä.

Koska kysessä on laadullinen tutkimus, mikä sisältää myös määrällisen tutkimuksen ominaisuuksia, tärkeää kyselylomakkeiden laadinnassa oli miettiä myös se, että avoimet kysymykset ovat tarpeeksi syväluotaavia, jotta laadullisen aineiston keruu olisi kattavaa. Aineiston analyysiin käytän laadullista sisällön analyysiä.

7.3 Kyselylomake ja saatekirje

Kysely on paperisella tai sähköisellä lomakkeella suoritettavaa tiedon hankintaa, mikä voi koskea koko tutkittavaa joukkoa tai vain osaa siitä. Kysely sopii etenkin tilanteisiin, joissa tutkittavia asioita on suhteellisen vähän. (Järvinen & Järvinen 2004, 147.)

Aloitin kyselylomakkeen kartoittamalla huoltajien käsitystä siitä, mitä laadukas varhaiskasvatus ja hyvä päivähoito heidän mielestään on. Kysely alkaa yleisillä kysymyksillä laadusta, minkä jälkeen kysymykset on jaoteltu karkeasti lasta koskeviin, kasvatusyhteistyötä koskeviin, sekä henkilöstöä koskeviin kysymyksiin. (liite 2.)

Kyselylomake sisältää kahdeksan avointa kysymystä sekä skaaloihin (eli asteikkoihin) perustuvia kysymyksiä. Asteikkoihin perustuvat kysymystyypit esitetään väittäminä, joihin vastaaja valitsee vaihtoehdon, kuinka voimakkaasti hän on samaa tai eri mieltä esitetystä väittämästä; täysin eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, en osaa sanoa, jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Likertin asteikko, jota kyselylomakkeessani käytän, sisältävät tavallisesti 5-7 porrasta, jotka muodostavat nousevan tai laskevan skaalan (Hirsjärvi ym. 2003, 187). Kyselylomakkeen loppuun

olen sijoittanut ”muuta” -osion, johon vastaaja voi halutessaan lisätä mitä tahansa haluaamansa.

Varsinaisen kyselylomakkeen lisäksi kyselyyn vastaaville jaettiin sen ohessa myös saatekirje. Saatekirje on noin sivun mittainen teksti, mikä sisältää tietoa tutkimuksesta, ja minkä perusteella tutkimukseen osallistuva päättää osallistumisesta tai kieltäytymisestään (Vilkkä 2007, 80).

Saatekirjeessä (liite 1) esittelen itseni ja kerron lyhyesti opinnäytetyökseni tehtävästä tutkimuksesta koskien varhaiskasvatuksen laatua sekä kehotan vanhempia/huoltajia vastaamaan kyselyyn. Kerron myös minua sitovasta vaitiolovelvollisuudesta sekä kyselyn anonyymiydestä. Saatekirje sisältää myös palautusohjeen ja kiitoksen osallistumisesta. Pyrin pitämään saatekirjeen mahdollisimman lyhyenä ja helposti ymmärrettävänä.

Ennen kyselylomakkeen saattamista viimeiseen muotoonsa luetutin ja testautin sen useammalla eri henkilöllä: alalla työskentelevillä sekä täysin alasta tietämättömillä henkilöillä.

7.4 Kyselylomakkeiden jako ja keruu

Kalkkisten päiväkodin työntekijät lähtivät onnekseni mukaan opinnäytetyöprosessiini auttavaisin mielin, ja he toimivatkin isona apuna kyselylomakkeiden jaossa ja keruussa. Toimitin kyselylomakkeet Kalkkisten päiväkodille, jossa työntekijät olivat tietoisia opinnäytetyöstäni ja tekeillä olevasta tutkimuksesta. He jakoivat lasten vanhemmille kyselylomakkeet (yksi per perhe) ja kertoivat lyhyesti heille mistä oli kyse.

Kyselylomakkeiden suhteen koin tärkeäksi sen, että niihin vastaavat huoltajat ja vanhemmat pysyvät anonyymeinä, ja ettei päiväkodille palautettavia kyselylomakkeita pääse lukemaan kukaan muu kuin tutkimuksen tekijä itse. Tämän vuoksi jokaisen kyselylomakkeen mukaan laitettiin kirjekuori, jossa sen pystyi palauttamaan ilman huolta siitä, että joku tutkimuksen ulkopuolinen, esimerkiksi päiväkodin työntekijä, pääsisi lukemaan vastauksia.

7.5 Aineiston tarkastus, järjestäminen ja analyysi

Kerätyn aineiston analyysi on yksi tutkimuksen tekemisen ydinasioista. Siinä selviää vastaukset asetettuihin ongelmiin sekä mahdollisesti tarkentuu myös se, millä tavalla ongelmat olisivat olleet hyvä asettaa. (Hirsjärvi ym. 2003, 207.)

Ensimmäisenä vaiheena aineiston keruun jälkeen aineiston järjestämisessä on tietojen tarkistus. Onko aineistossa selviä virheellisyyksiä tai puuttuvaa tietoa? Seuraavana pyritään tietojen täydentämiseen mahdollisesti karhuamalla lomakkeita, ja joissain tapauksissa ottamalla yhteyttä tutkimukseen osallistujaan, annettujen tietojen täsmentämiseksi. Sitten seuraa aineiston järjestäminen aineiston analyysia varten. (Hirsjärvi 2003, 207-208.)

Analysoin tutkimusaineistoa kuvaillen, tiivistäen, eritellen sekä havainnoillistaen, ympyräkaaviota hyväksi käyttäen. Pyrin muodostamaan aineistosta tiivistetyn kuvan varhaiskasvatuksen laadusta vanhempien kokemana Kalkkisten päiväkodissa, tuoden myös vanhempien ja huoltajien äänen kuuluviin.

8 TUTKIMUSTULOKSET

Päiväkodin lasten perheitä oli kaiken kaikkiaan 12, joihin kaikkiin jaettiin yksi kyselylomake. Kyselylomakkeita vastauksineen palautettiin yhteensä 11, jolloin vastausprosentiksi tuli 91,67%.

Tutkimustuloksia tarkastellessa on hyvä huomioida, että vastaajien määrä on pieni, jolloin yhdenkin vastaajan ääni ja kokemus tulee vahvasti kuuluviin. Koska lasten vaihtuvuus Kalkkisten päiväkodissa on hyvin vähäistä, ja samasta perheestä lapsia voi olla päiväkodissa useampia, saattaa perheiden suhde päiväkotiin olla tavallista pidempiaikainen, jolloin heidän kokemuksensa laadusta on erityisen tärkeää.

8.1 Laadukas varhaiskasvatus Kalkkisten päiväkodin lasten vanhempien kokemana

Kyselylomakkeiden ensimmäisillä kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan sitä, mikä vanhempien mielestä on ja ei ole laadukasta varhaiskasvatusta päivähoitossa ja mitä arvoja se sisältää. Ensimmäiset avoimet kysymykset kuuluivatkin: Mitä laadukas päivähoito mielestäsi on? Mitkä arvot liittyvät mielestäsi laadukkaaseen varhaiskasvatukseen? Mikä ei ole laadukasta lapsesi varhaiskasvatuksessa?

Laadukkaasta päivähoitosta kysyttäessä yhdeksi selkeästi tärkeimmäksi seikaksi useimmat vanhemmat nostivat turvallisen - niin psyykkisen, kuin fyysisenkin – ympäristön. Luottamus koetaan tärkeänä kaikkien tahojen välillä; niin työntekijöiden ja vanhempien, kuin lasten ja hoitajienkin välillä. Lapsen halukkuus mennä päiväkotiin nousi myös monen vastauksissa keskeiseksi asiaksi, huomioiden kuitenkin sen, että kaikilla on joskus niin sanottuja huonojakin päiviä.

Yksilön arvostus ja yksilöllinen huomiointi sekä tasapuolinen hoito erilaisten persoonallisuuksien keskellä, on vanhempien näkökulmasta tärkeää. Monipuoliset aktiviteetit (ryhmässä ja yksilöllisesti), jotka tukevat lapsen kehitystä ja oppimista ovat vanhempien näkökulman keskiössä.

Osaava henkilökunta ja tunne siitä, että lapsen voi jättää luottavaisin mielin päivähoitoon on tärkeää laadun kannalta vanhempien kokemana.

Vanhempien luonnehdintoja siitä, mitä on laadukas päivähoito:

Laadukas päivähoito on mielestämme sitä, että lapsi saa monipuolisia aktiviteetteja päivän aikana. Turvaa ja tukea uuden oppimiseen, sekä oppia ryhmässä toimimiseen. Erittäin tärkeää on myös kodin kanssa tehtävä yhteistyö.

Sitä, että lapset haluavat yleensä mennä päiväkotiin. (Toki hankaliakin päiviä on meillä jokaisella.) Ja se, että voin luottavaisin mielin jättää lapseni päiväkotiin.

Lapsen yksilöllistä huomioimista. Arvostetaan kaikenlaisia persoonallisuuksia, ei vain ”helppoja”. Osataan tukea näitä kaikenlaisia yksilöitä.

Arvoista puhuttaessa keskeisimmiksi nousivat turvallisuus, luottamus, läheisyys, avoimuus ja yksilöllisyys. Muita mainittuja tärkeitä arvoja olivat myös muun muassa kunnioitus, monipuolisuus, aito välittäminen, tasa-arvoisuus sekä rehellisyys.

Kysyttäessä mikä ei ole laadukasta lapsesi varhaiskasvatuksessa, jopa neljä vastaajaa oli jättänyt tämän osion tyhjäksi. Muutamissa vastauksissa huokui epäluottamus henkilöstön ammattitaitoa kohtaan; eräs vastannut kirjoitti:

Kaikilta hoitajilta ei löydy keinoja toimia erilaisissa haastavissa tilanteissa.

Kun toinen luonnehti kysyttäessä ”Mikä ei ole laadukasta lapsesi varhaiskasvatuksessa?” seuraavasti:

Osa työntekijöistä.

Kalkkisten päiväkodin ei laadukkaiksi seikoiksi manittiin myös hoitajien määrä, turvattomuus ja ajan sekä erityisen tuen puute. Yhteistyö

päiväkodin ja kodin välillä ei myöskään miellyttänyt muutamia vastaajista, ja hankalien asioiden puheeksiotto koettiin vaikeana.

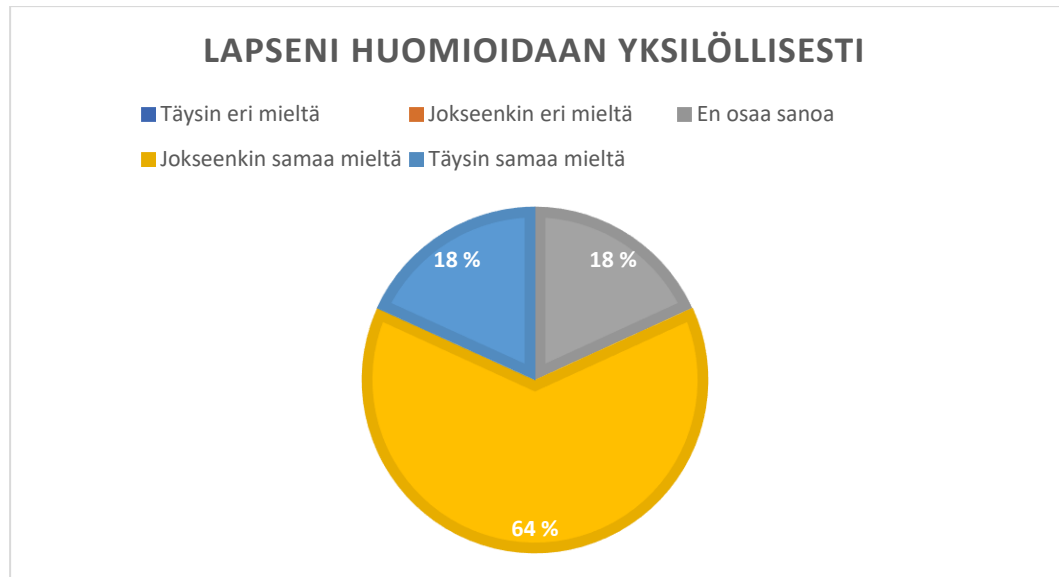
8.2 Vanhempien näkemys lastensa viihtyvyydestä, tuesta, huomioinnista ja toiminnasta päiväkodissa

Kuten aikaisemmissa avoimissa kysymyksissä tuli ilmi, oman lapsen viihtyvyys päiväkodissa on vanhempien mielestä laadukkaan varhaiskasvatuksen kulmakivi.

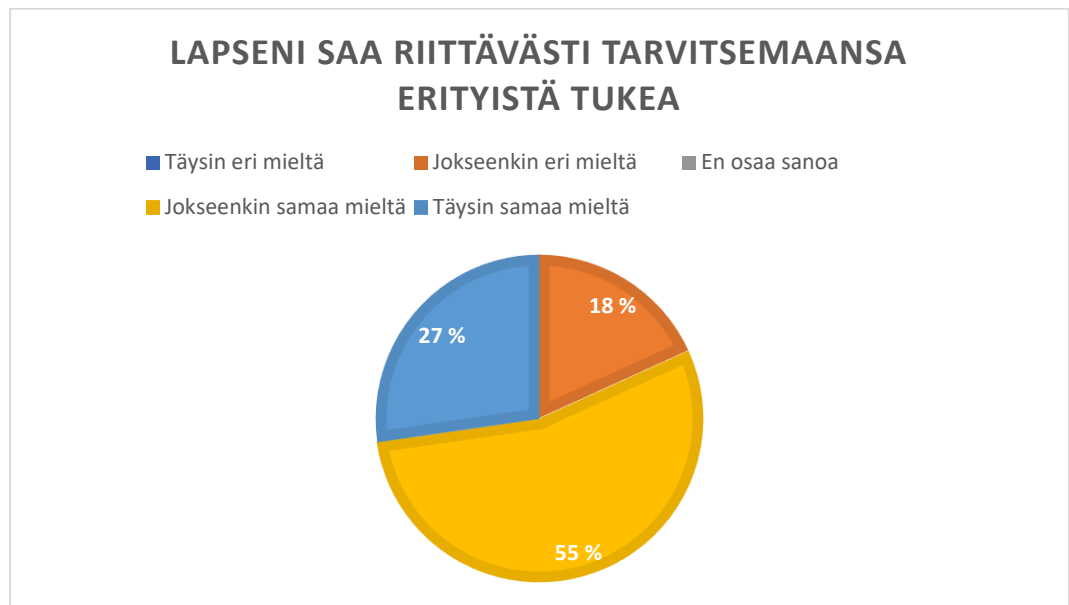
Kaavio 1. Lapsen viihtyvyys omassa varhaiskasvatusympäristössään

Kaavio 1 kuvaakin vanhempien kokemusta siitä, kuinka hyvin heidän lapsensa viihtyy päivähoitossa. 25% vastaajista oli väittämän suhteen täysin samaa mieltä, ja 59% jokseenkin samaa mieltä. Voi siis sanoa, että suurin osa vanhemmista kokee lastensa viihtyvän nykyisessä päivähoitossa suhteellisen hyvin.

Kaavio 2. Lapsen yksilöllinen huomiointi päiväkodissa

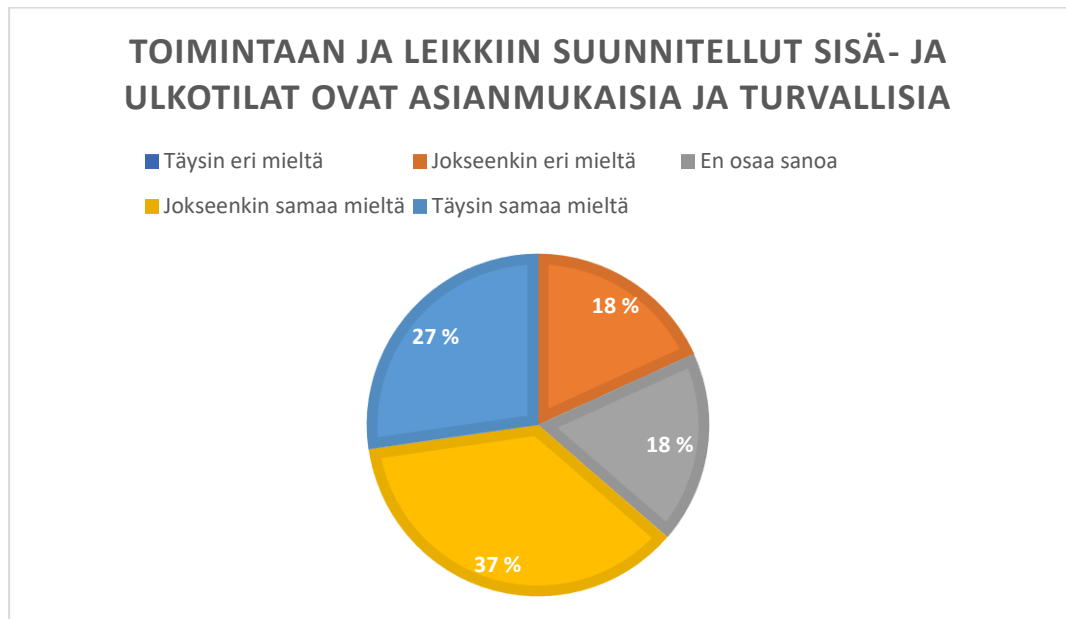
Lapsen huomiointia koskevassa väittämässä jaottelua ei paljon ollut. Suurin on sitä mieltä, että lapsi saa ainakin jollain tasolla yksilöllistä huomiointia päivähoitossa. 64% vastaajista on jokseenkin samaa mieltä, 18% täysin samaa mieltä ja 18% ei osannut sanoa. (Kaavio 2.)

Kaavio 3. Erityisen tuen riittävyys päiväkodissa

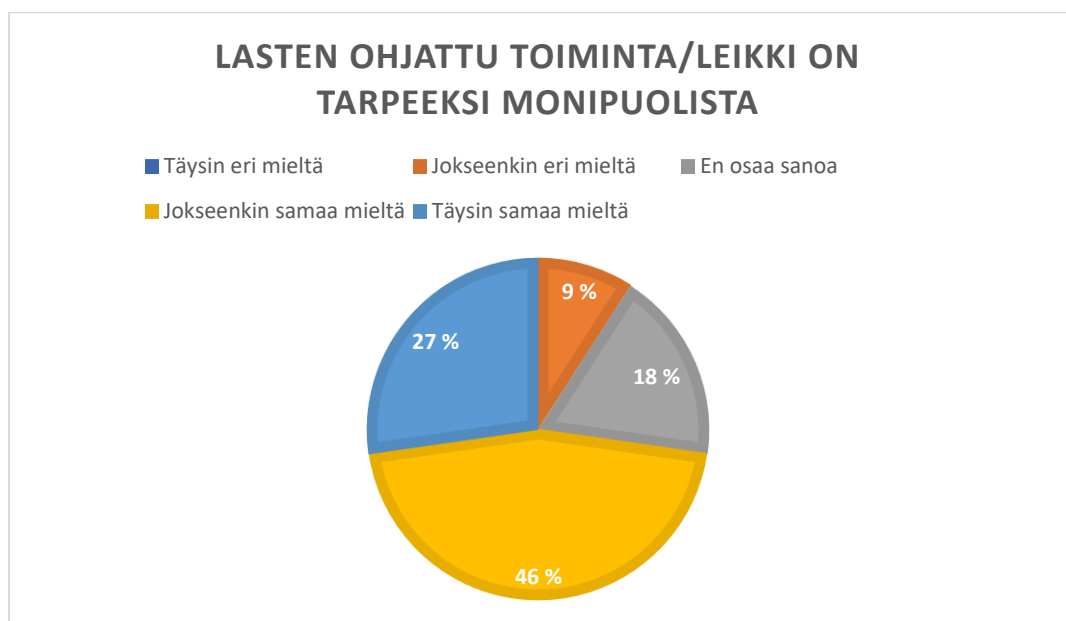
Erityistä tukea tarvitsevia lapsia Kalkkisten päiväkodissa on vain yksi. Lapsen erityisen tuen tarpeen riittävydestä 27% oli täysin samaa mieltä

väittämän suhteen, 55% jokseenkin samaa mieltä ja 18% jokseenkin eri mieltä. (Kaavio 3.)

Kaavio 4. Sisä- ja ulkotilojen asianmukaisuus ja turvallisuus

Kaavio 4 kuvaa ulko- ja sisätilojen turvallisuutta ja asianmukaisuutta, mitä koskeva väittämä jakoi mielipiteitä. 27% vastaajista piti toimintaan ja leikkiin suunniteltuja sisä- ja ulkotiloja asianmukaisina ja turvallisina, ollessaan täysin samaa mieltä väittämästä. 37% oli jokseenkin samaa mieltä, 18% jokseenkin eri mieltä, ja 18% vastaajista ei osannut sanoa.

Kaavio 5. Ohjatun toiminnan ja leikin monipuolisuus

Lasten ohjatun toiminnan ja leikin monipuolisuuteen vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä. 27% vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että toiminta ja leikki on tarpeeksi monipuolista, 46% jokseenkin samaa mieltä, 9% jokseenkin eri mieltä, ja 18% ei osannut sanoa. (Kaavio 5.)

Kysyttäessä ovatko vanhemmat tyytyväisiä lapsensa saamaan hoitoon ja huolenpitoon päiväkodissa, ja miksi, seitsemän yhdestätoista vastaajasta kertoi olevansa täysin tyytyväinen. Lapsen viihtyvyys ja ryhmäkoon pieni koko sekä työntekijöiden aito välittäminen lapsesta nousi kyselyissä esiin. Monipuoliset aktiviteetit, perustarpeiden hoito, lasten yksilöllinen huomio on otto sekä lapsen oma kokemus viihtymisestään koettiin positiivisena.

Vastaajien keskuudessa oli myös tyytymättömyyttä saamiinsa päivähoidon palveluihin, ja osassa vastauksista nousikin esiin mahdollisia kehittämisen kohteita. Kuten aikaisemmasta kaaviostakin tuli ilmi, myös tässä kohtaa korostettiin turvallisuutta päiväkodin laadun suhteen, mikä muutamia vastaajista mietitytti. Toivottiin myös enemmän aikaa ja ymmärrystä sekä parempaa yksilöllistä huomiointia lasten osalta.

Vanhempien omin sanoin ”Oletko tyytyväinen lapsesi saamaan hoitoon ja huolenpitoon päiväkodissa? Miksi?”:

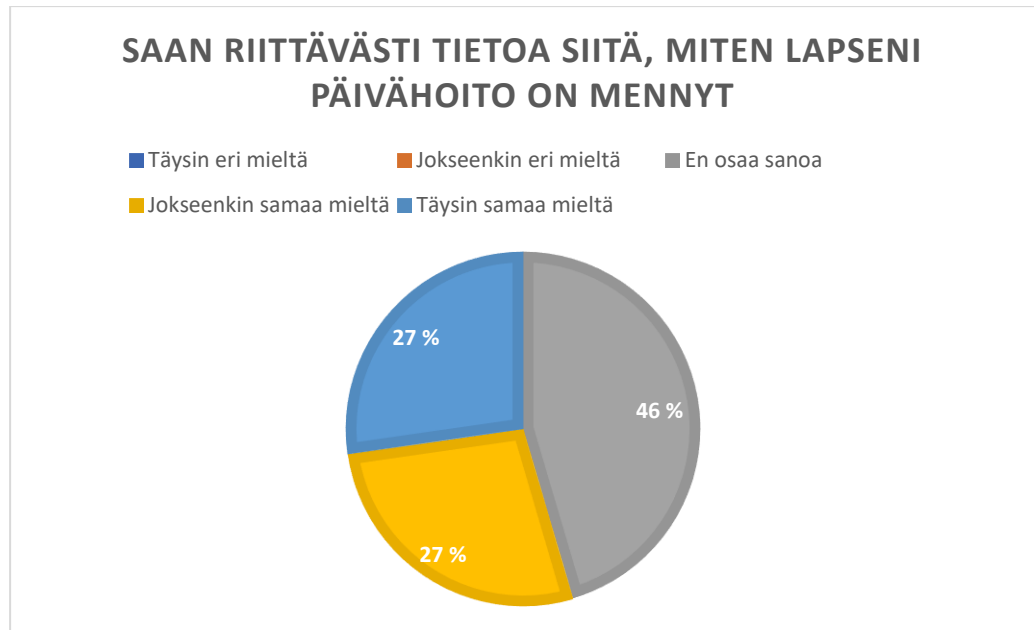
Kyllä olen tyytyväinen, koska näen lapsesta, että hän viihtyy siellä ja saa erilaisia aktiviteetteja.

Olen, lapset kertovat parhaiten itse viihtyvyydestään.

Kyllä, hoitajat välittävät aidosti lapsista.

8.3 Vanhempien kokemus kasvatusyhteistyöstä

Lapsen päivänkulun läpikäynti ja asioista avoimesti keskustelu vanhempien kanssa, ovat tärkeä osa laadukasta varhaiskasvatusta.

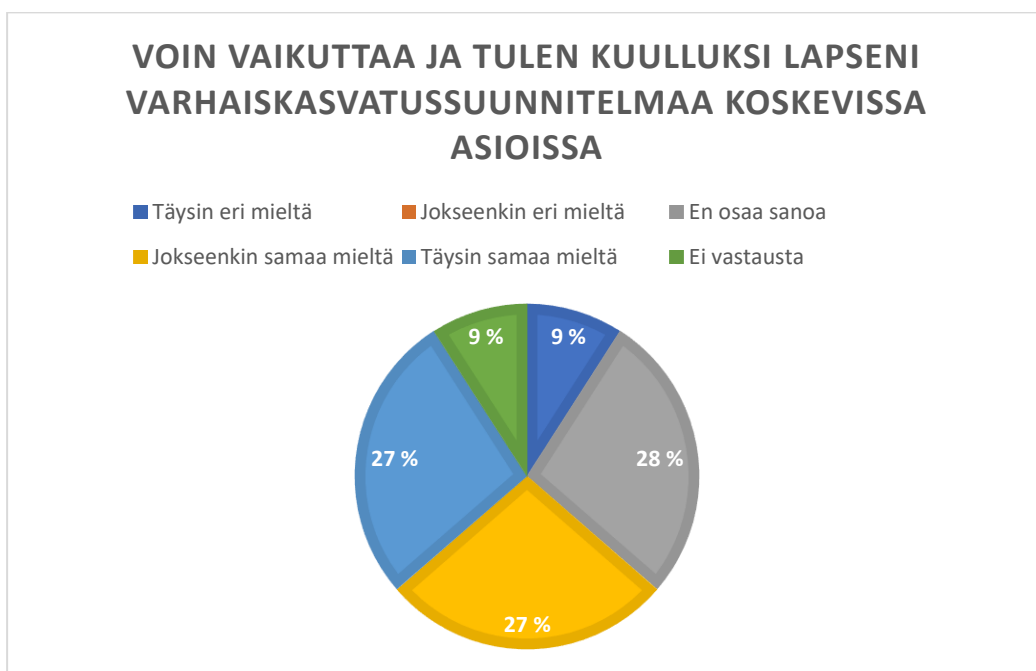
Kaavio 6. Vanhempien saaman tiedon riittävyys lapsen päivähoidosta

Huomattavan suuri osa, jopa 46% kyselyyn osallistujista ei ole osannut sanoa, saako riittävästi tietoa siitä, miten lapsen päivähoito on mennyt. 27% on täysin sitä mieltä, että saa riittävästi tietoa, kun toiset 27% ovat jokseenkin eri mieltä tiedon saannin suhteen. (Kaavio 6.)

Kaavio 7. Vanhempien ja työntekijöiden välisen kommunikoinnin sujuvuus

Kaavio 7 osoittaa, että työntekijöiden kanssa keskustelu lasta koskevista asioista jakoi jonkin verran mielipeitä. Suurin osa, 55%, oli kuitenkin täysin samaa mieltä siitä, että työntekijöiden kanssa pystytään keskustelemaan lasta koskevista asioista. 9% vastaajista on ollut täysin eri mieltä, 9% jokseenkin eri mieltä, 9% jokseenkin samaa mieltä ja 18% ei ole osannut sanoa.

Kaavio 8. Vanhempien kuulluksi tuleminen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tehtäessä

Vaikuttaminen ja kuulluksi tuleminen kokemus varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevista asioista jakoi sekin osaltaan mielipiteitä laidasta laitaan. Suurin osa tässäkin tapauksessa on kuitenkin tyytyväisiä; 27% täysin samaa mieltä ja 27% jokseenkin samaa mieltä. Jopa 28% on vastannut "en osaa sanoa", 9% täysin eri mieltä ja 9% jättänyt kokonaan vastaamatta. (Kaavio 8.)

Kysyttäessä "Toimiiko yhteistyö perheen ja henkilökunnan välillä? Mitä toivoisit parannettavan?", suurin osa vanhemmista kertoi olevansa tyytyväinen, ja moni sanoi olevansa ainakin jollain tasolla tyytyväinen. Parannettavaakin kuitenkin löytyi. Osa vanhemmista toivoi parempaa informaation kulkua, sekä välitöntä palautetta päivän tapahtumista etenkin

silloin, jos jotain erityistä on tapahtunut. Tiedon jakoon, ja erityisesti isompien asioiden käsittelyyn vanhemmat toivoivat enemmän aikaa. Seuraavassa muutamien vanhempien vastauksia kysymykseen ”Toimiiko yhteistyö perheen ja henkilökunnan välillä? Mitä toivoisit parannettavan?”:

Osan kanssa toimii ja osan ei.

Toimii ihan hyvin päiväkodin resurssien puitteissa.

Välitöntä palautetta päivän tapahtumista, jos on ollut jotain erityistä tai tapahtunut jotain poikkeuksellista. Isompien asioiden käsittelyyn pitäisi varata oma aikansa ja aiheesta pitää antaa tietoa perheelle hyvissä ajoin.

Tuetaanko vanhemmuutta mielestäsi tarpeeksi päiväkodissa? Tähän vastanneista yli puolet kertoivat olevansa tyytyväisiä saamaansa tukeen päiväkodin työntekijöiltä. Muutamat olivat jättäneet kokonaan vastaamatta, ja eräs vastaus oli: ”?”. Vanhempien sanoin vanhemmuuden tukemisesta:

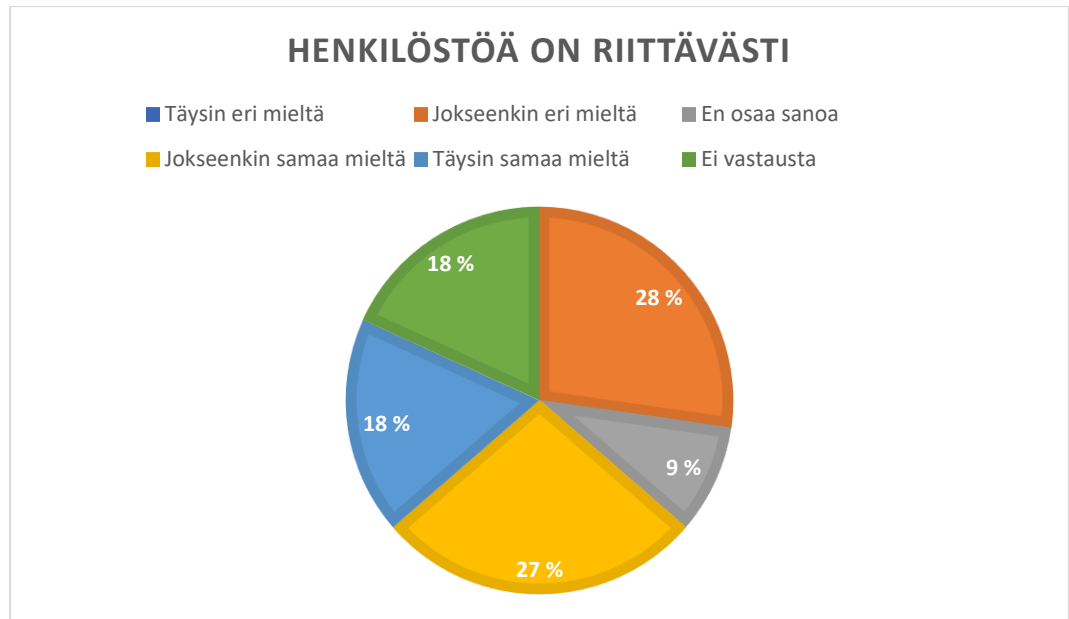
Kyllä olen pystynyt puhumaan henkilökohtaisistakin asioista saaden niihin tukea ja lasten käytöstäkin on näin ymmärretty paremmin.

Kyllä! 😊 ← Niiltä joilta saan, toisia ei voisi vähempää kiinnostaa.

Kyllä ja ei. Riippuu jonkin verran hoitajasta. Se ei ole tukemista, että vanhempia epäillään milloin mistäkin lapsen tarpeiden laiminlyömisestä ilman riittäviä perusteita. Asioista on hyvä keskustella kyllä vanhempien kanssa, mutta kannattaa harjoitella erilaista tyyliä, jotta vanhemmat ei koe olevansa ”aina” syytettyjä.

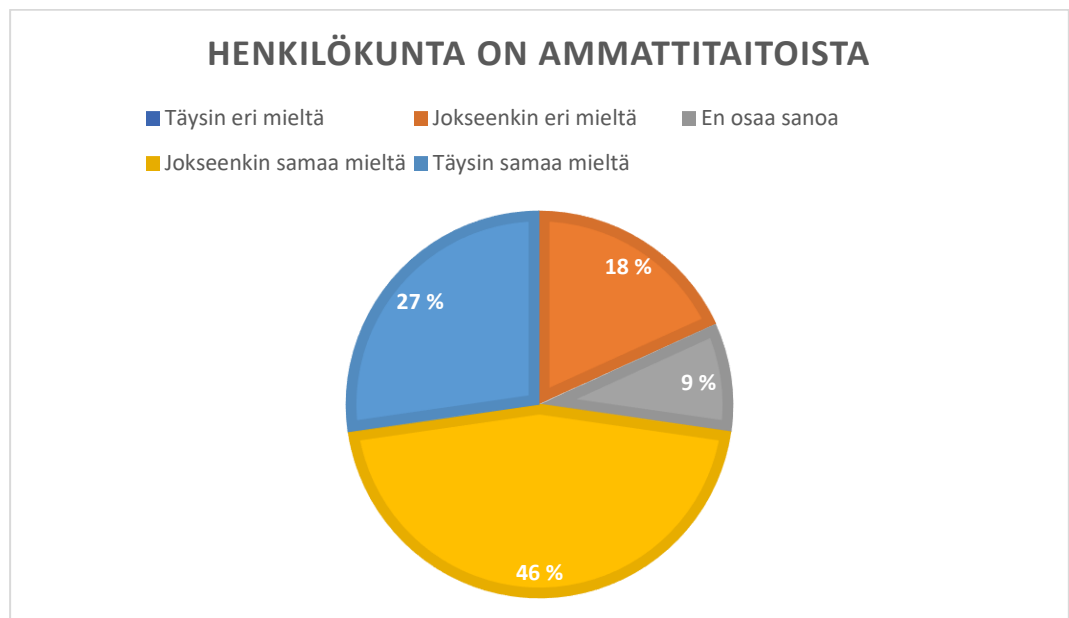
8.4 Vanhempien kokemus henkilöstöstä

Vanhemmilta kysyttäessä heidän mielipidettään riittävään henkilöstön määrään, vastaukset jakautuivat tasaisesti laidasta laitaan.

Kaavio 9. Henkilöstön riittävyys

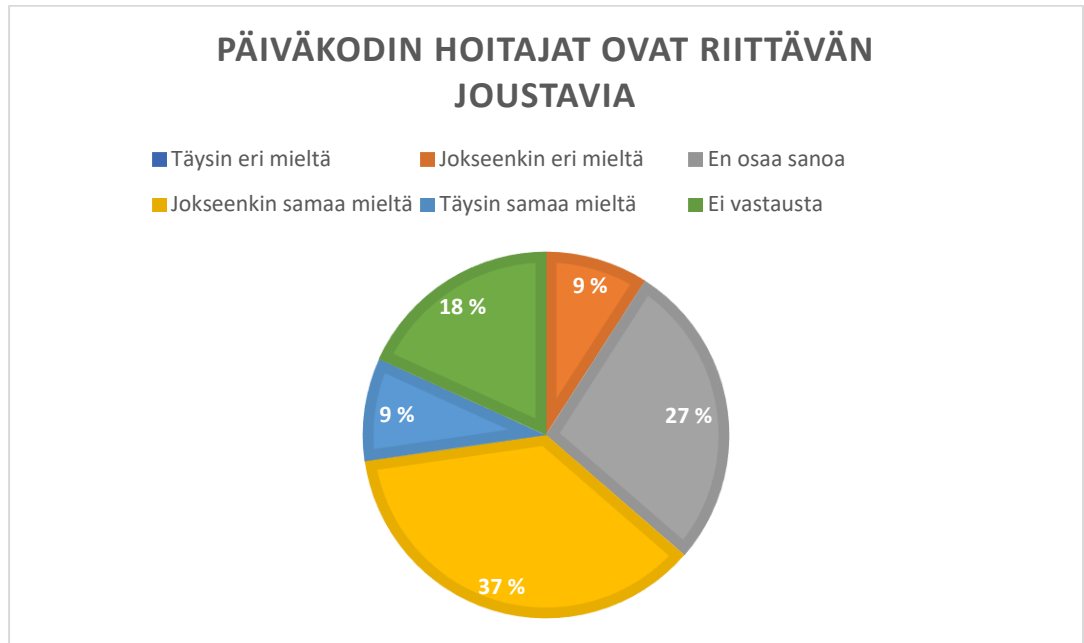
18% on täysin samaa mieltä, että henkilöstöä on riittävästi. 27% on jokseenkin samaa mieltä, 28% jokseenkin eri mieltä, 9% ei osannut sanoa ja 18% vastaajista oli jättänyt tämän väittämän kokonaan tyhjäksi. (Kaavio 9.)

Kaavio 10. Henkilökunnan ammattitaito

Kaavio 10 osoittaa, että 27% vanhemmista kokee päiväkodin henkilökunnan ammattitaitoisena. 46% vastasi olevansa jokseenkin samaa

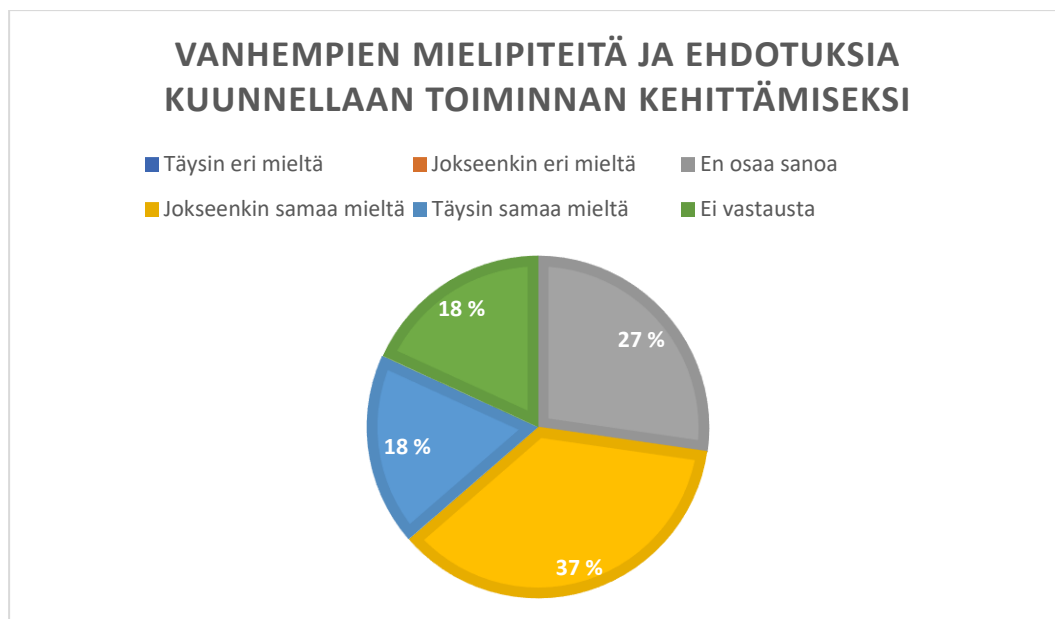
mieltä väittämästä, 18% jokseenkin eri mieltä, ja 9% ei osannut sanoa. Suurin osa vanhemmista on selvästi kuitenkin tyytyväisiä henkilöstön ammattitaitoon.

Kaavio 11. Päiväkodin hoitajien joustavuus

Päivähoidon laatutekijöihin voidaan lukea myös sen joustavuus.

Vanhemmilta kysyttäessä 9% on täysin samaa mieltä siitä, että hoitajat ovat riittävän joustavia, kun 37% on vastannut olevansa jokseenkin samaa mieltä. 9% on jokseenkin eri mieltä, 27% ei ole osannut sanoa ja jopa 18% jättänyt kohdan kokonaan tyhjäksi. (Kaavio 11.)

Kaavio 12. Vanhempien kuulluksi tuleminen toiminnan kehittämisessä

Kaavio 12 osoittaa, että vanhempien mielipiteitä ja ehdotuksia kuunnellaan toiminnan kehittämiseksi vanhempien mielestä hyvin. 18% on asiasta täysin samaa mieltä ja 37% jokseenkin samaa mieltä. Kuitenkin yli neljäsosa on vastannut ”en osaa sanoa”, ja lähes viidesosa jättänyt kokonaan vastaamatta.

Vanhemmat vastasivat kattavasti, kun kysyttiin, mikä mielestäsi on lisännyt tai vähentänyt päivähoiton laatua lapsesi ryhmässä. Useimmat vanhemmat ovat erittäin tyytyväisiä lapsille mahdollistettaviin monipuolisiin aktiviteetteihin, mitä ei heidän mukaansa aina ole samalla tavalla ollut. Muutama vanhempi on kokenut hoitajien vaihtumisenkin positiivisena asiana, minkä myötä myös kommunikointi työntekijöiden kanssa on lisääntynyt ja parantunut.

Laatua vanhempien mielestä on vähentänyt lapsiryhmän ikähaarukka, kun kaikki lapset yksi vuotiaasta viiteen ikä vuoteen, ovat samassa ryhmässä, lapsimäärän Kalkkisissa ollessa vähäinen. Tämä vanhempien mielestä laskee laadukkuutta myös sen suhteen, että oman ikäisiä lapsia ja kavereita on vain vähän, eikä kaikille sopivan tasoista aktiviteettia välttämättä pystytä heidän mielestään tarjoamaan. Kun osa vanhemmista

kokee uusien hoitajien olevan positiivinen asia, kokee osa sen myös negatiiviseksi.

Vanhempien vastauksia kysymykseen ”Mikä on mielestäsi lisännyt tai vähentänyt päivähoiton laatua lapsesi ryhmässä?”:

Laatua lisännyt on lasten kanssa yhdessä tehtävät erilaiset aktiviteetit. Ihana kuulla leipomisista, jumppasali hetkistä, leikeistä, sekä laulu ja askartelu jutuista. 😊 Aikaisempien hoitajien aikaan näitä ei paljon ollut.

Ikäryhmät ovat pieniä, mistä syystä ikätovereita on vähän. Ikäisten kavereiden kaipuu on suuri.

Hoitajien vaihtuminen pari vuotta sitten lisäsi huomattavasti lasteni viihtymistä päiväkodissa. Samalla myös kommunikointi parani hoidon ja kodin välillä.

Huonontanut uusi henkilökunta.

8.5 Varhaiskasvatustoiminnan kehitysehdotuksia

Viimeisenä avoimena kysymyksenä oli ”Ehdotuksia varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseksi Kalkkisten päiväkodissa. Mitä haluaisit muuttaa, lisätä tai mitä uutta ehdottaisit?”. Myös tässä kohtaa nousi keskeisenä esiin turvallisuus, etenkin ulkoilun suhteen. Eräessä vastauksessa mainittiin myös päiväkodin työntekijöiden vain seisoskelevan ja juttelevan keskenään, jolloin ”*tapahtuu kaikenlaista*”.

Kehitysehdotukseksi nousi muutamassa vastauksessa myös huomioliivien käyttö ulkoilun aikana, millä päiväkodin lapset voisi näin helpommin erottaa koululaisista. Toivottiin myös enemmän erityislastentarhanopettajan läsnäoloa päiväkodissa.

Vanhempien luonnehdintoja toiminnan kehittämisestä, mitä haluaisivat muuttaa, lisätä tai mitä uutta ehdottaisivat:

AMMATTITAITO ehdottomasti, ei random tyypejä suhteiden avulla töihin.

Ulkona aidan portti sellaiseksi, ettei pieni lapsi saa sitä itse auki.

Lapset mainitsevat usein, että hoitajat vaan juttelevat keskenään ja tapahtuu kaikenlaista. Ihmettelevät joitakin käytäntöjä kotona, että miksiököhän sitä ja tätä.

Yhteistyöllä plussaa, mutta kohtuullisissa rajoissa toivoisin sitä tehtävän. Eskareiden pitäisi saada valmiudet kouluun ilman ”kokopäiväisiä” viskareita ryhmässä. Tämä häirinnyt erityisesti itse eskarilaisia.

Kaikille hoitolapsille huomioliivit ulkoilu-aikaan. → Helpompi hoitajien huomata hoitolaiset kuolulaisten seasta. → Jos joku lapsista kaikesta huolimatta karkaisi, niin liivit kiinnittäisi autoilijoiden huomion & muiden kyläläisten.

Kyselylomakkeen viimeisenä kohtana oli vapaa sana ”muuta”, johon vanhemmat olivat laittaneet kiitosta henkilöstölle saamastaan hyvästä päivähoidosta sekä kertoneet yleisestä tyytyväisyydestään. Seuraavassa muutama ote vastauksista:

Olen tyytyväinen kokonaisuuteen.

Iso kiitos niille jotka jaksavat tehdä työtä täydellä sydämellä, oikeasti ajattelevat lapsia 😊

9 YHTEENVETO

9.1 Opinnäytetyön tarkoituksesta, sisällöstä ja hyödystä

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia varhaiskasvatuksen laatua vanhempien kokemana Kalkkisten päiväkodissa. Erityisen tärkeänä aihe koettiin siksi, ettei varsinaista varhaiskasvatuksen laadun tutkimusta kyseisessä päiväkodissa oltu koskaan aikaisemmin tehty. Vanhempien ääni tuli todella vahvasti tutkimuksessa kuuluviin.

Koska Kalkkisten päiväkotiki on pieni, myös tutkimukseen osallistuvien määrä oli rajallinen. Vastaajien määrän ollessa pieni, on otettava huomioon tutkimusta tarkastellessa, että jo yhden vanhemman vastauksella on suuri merkitys tutkimuksessa saatuihin tuloksiin. Kaikista 12 perheestä kuitenkin 11 palautti kyselylomakkeen, mikä kertoi saatekirjeen ja itse kyselylomakkeen toteuttamisen ja jaon menneen hyvin. Tärkeänä koettiin se, että päiväkodin työntekijät osallistuivat avuliaasti kyselylomakkeiden jakoon ja niin sanottuun promoamiseen, mitä ilman palautettuja kyselylomakkeita ei välttämättä olisi ollut yhtä paljon.

Sisällöllisesti opiskelija kokee opinnäytetyönsä olevan kattava.

Teoriaosuudesta selviää kaikki relevantit seikat tutkimuksen aihealuetta koskien ja tutkimuksen tekijä uskoo, että alasta tietämätönkin saisi hyvän kuvan siitä, mitä varhaiskasvatuksen laatu on ja kuinka merkittävää se on lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa.

Opiskelija uskoo opinnäytetyöstä olevan hyötyä toimeksiantajalle jo senkin takia, ettei päiväkodin laadun tutkimusta ole aikaisemmin tehty. Yleisiä tyytyväisyyskyselyitä Kalkkisten palvelukeskuksessa on tehty, mutta ei varsinaisesti varhaiskasvatukseen kohdistuen. Hyödyllisenä tutkimus koettiin toimeksiantajalle myös siksi, että vanhemmat saivat anonymisti kertoa mielipiteitään päiväkodin toiminnan laadusta, joita ei välttämättä jostain syystä sanota omaa nimeä käyttäen tai kasvotusten.

Tutkimuksessa tulee vanhempien aito ääni kuuluviin, ja tärkeänä koettiin

suorien lainausten otto vanhempien vastauksista, jotta tutkimuksessa tulisi aidosti heidän kantansa ja mielipiteensä kuulluksi.

9.2 Pohdintaa tuloksista

Varhaiskasvatus käsitteenä on suhteellisen laaja, ja varmasti joillekin vanhemmille vielä jokseenkin vieras. Tutkimuksessa haluttiin tutkia laatua nimenomaan vanhempien kokemana, jolloin on muistettava, että kyseessä eivät ole alan ammattilaiset, vaan omien lastensa asiantuntijat.

Vanhemmat saattavat kokea laadun eri tavalla kuin alan ammattilaiset, ja eri asiat saattavat olla heille tärkeämpiä kuin työntekijöille.

Tutkimustulokset kuitenkin osoittivat, että turvallisuus, niin fyysinen kuin psyykinenkin, on vanhempien mielestä päiväkodin tärkein laatua määrittelevä kriteeri. Tämän totesi myös Keskinen ym. (2004, 159; 161), sekä Portell ym. (2007, 13), jotka korostivat myös lapsen yksilöllistä kohtelua, sekä omatoimisuuden mahdollistamista vanhempien laadun arvioinnin näkökulmasta. Vanhempien vastausten mukaan erityisen tärkeää on se, että myös heillä itsellään on kokemus siitä, että lapsi on päiväkodissa turvallisessa paikassa ja että niin vanhemmalla kuin lapsellakin on hyvä vuorovaikutussuhde päiväkodin työntekijöiden kanssa.

Luottamus tuli vanhempien toimesta esiin useassa tutkimuksen kohdassa, mikä hyvässä kasvatusyhteistyössä onkin keskeistä. Luottamus niin vanhemman ja työntekijän, kuin työntekijän ja lapsenkin välillä on erityisen tärkeää. Luottamus on ansaittava, ja sen rakentamiseen menee aina oma aikansa. Lasten kanssa luottamussuhteet päiväkodissa pystytään luomaan jo suhteellisen nopeasti, koska aikaa vietetään yhdessä päivittäin paljon. Vanhempiin hyvän luottamussuhteen luominen vaatii sen sijaan enemmän työtä ja pitkäjänteisyyttä, koska kohtaamiset aamuisin lasta tuotaessa ja iltapäivällä lasta hakiessa, ovat useimmiten lyhyitä ja saattavat kestää vain muutamia minuutteja.

Kalkkisten päiväkodin vanhemmat ovat keskimäärin tyytyväisiä saamaansa varhaiskasvatuksen laatuun. Kuitenkin esimerkiksi henkilöstöä koskevissa kysymyksissä oli aistittavissa se, ettei kaikkien lasten

vanhempien ja työntekijöiden väliset kemiat kohtaa, ja vastaukset heittelivätkin laidasta laitaan. Päiväkodissa jokainen kasvattaja tekee työtä omalla luonteellaan ja persoonallaan, eikä ihmekään, etteivät kaikki tule yhtä hyvin toimeen kuin toiset. Se, että päiväkodissa työskentelee erilaisia persoonia ja monialaista väkeä, tulisi kuitenkin nähdä rikkautena. Jokaisella on omat vahvuutensa, joita tulisi käyttää työssä parhaansa mukaan.

Tutkimuksen kohta, jossa kysyttiin vanhempien riittävää tiedonsaantia päivästä, oli yllättävä. Melkein puolet vastasivat ”en osaa sanoa”, kuitenkin suurimman osan ollessa sitä mieltä, että saa vähintään jokseenkin riittävästi tietoa lapsensa päivästä. Vanhemmat ovat osaltaan vastuussa lapsestaan ja kasvatusyhteistyöstä, jolloin heilläkin on vastuu kysellä, miten lapsen päivä on mennyt, jos he eivät koe saavansa tietoa muuten tarpeeksi. Usein lapsia hakiessa saattaa olla niin sanottu ”tilanne päällä”, jolloin kommunikointi vanhemman kanssa jää toissijaiseksi, jos esimerkiksi joku lapsista on loukannut itsensä tai on riitaa leluista, ja työntekijöitä ei ole useampia paikalla.

Kalkkinen on todella pieni kylä, vain noin 700 asukasta, jossa lähes kaikki tuntevat ainakin jollain tasolla toisensa. Tämä vaikuttaa jo itsessään tietyllä tavalla päiväkodin toimintaan ja dynamiikkaan, kun vanhemmat tuntevat toisensa, sekä mahdollisesti myös työntekijät. Toisaalta tälläkin asialla on omat hyvät ja huonot puolensa – pienillä kylillä ollaan usein todella yhteisöllisiä, ja kuten myös Kalkkisten päiväkodissa, osa vanhemmista osallistuu konkreettisesti päiväkodin toimintaan kutsumalla lapsiryhmän esimerkiksi tutustumaan yritykseensä. Toisaalta taas se, että kyläläiset tuntevat toisensa, voi aiheuttaa tietynlaisissa tilanteissa ongelmia.

E erityisen tuen tarpeen kokemukseen riittävänä, suurimmalla osalla vanhemmista vaikuttaa varmasti se, että oma lapsi ei tarvitse erityistä tukea lainkaan, jolloin kokemusta erityisen tuen tarpeen riittävydestä ei varsinaisesti olekaan. Resurssit ovat tietysti rajalliset. Sama koskee henkilöstön määrää. Moni vanhemmistakin toivoisi pienempiä ryhmäkokoja ja enemmän henkilöstöä, mutta laki määrää työntekijöiden

minimin, mitä enempää harvemmin työntekijöitä palkataan. Koulutettu, ammattitaitoinen henkilökunta koetaan vanhempien keskuudessa erittäin tärkeänä, ja sitä se todella onkin. Varhaiskasvattajat eivät ole pelkkiä ”kurahousujen pukijoita”.

9.3 Ammatillinen kasvu ja työn arviointi

Ammatillinen kasvu on psyykkis -emotionaalista kasvua kohti kattavampaa ammatillisuutta. Ammatillisen kasvun näkökulmasta yksilössä tapahtuu muutoksia kokonaisvaltaisesti; sosiaalisesti, psyykkisesti, henkisesti ja maailmakatsomuksellisesti. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 33.) Ammatillista kasvua tapahtuu paljon myös jopa huomaamattaan. Kun tietoa aihealueista on enemmän, osaa omaan näkemykseensä tuoda uusia ja syvempiä näkökulmia, ja ymmärrys lisääntyy.

Opiskelija huomasi työtä tehdessään näkevänsä varhaiskasvatuksen laadun aikaisempaa syvemmin, ja laajempana, kuin mitä aikaisemmin oli ajatellut. Varhaiskasvatuksen laadun vaihtelut päiväkodista riippuen alkoi mietittyttää ja vertailu pienen kylän päiväkodin ja pääkaupunkiseudun päiväkoteihin alkoi. Pääkaupunkiseudulla päiväkotien työntekijöiden vaihtuvuus on huomattavasti suurempaa kuin pienillä paikkakunnilla opiskelijan omakohtaisen kokemuksen mukaan. Jatkotutkimuksena voisikin mahdollisesti tehdä vertailun pienten paikkakuntien ja suurten kaupunkien päiväkotien varhaiskasvatuksen laadun välillä.

Jälkiviisaana kyselylomake olisi laadittu toisella tavalla. Jälkeen päin huomattiin, että osa kysymyksistä oli siinä muodossa, että niihin pystyi vastaamaan ”kyllä” tai ”ei”, jota olisi pitänyt välttää, jotta vastaukset olisivat mahdollisesti olleet monipuolisempia. Aluksi opiskelija oli pohtinut tutkimuksesta tulevan puhtaasti laadullinen, mutta koki, että monella vastaajalla väittämien sisällytys kyselylomakkeeseen oli madaltanut kynnystä osallistua siihen. Luultavasti väittämien käyttö osana kyselylomaketta jopa nosti vastausprosenttia.

Kyselylomakkeen laadinta ja jako, vastausprosentin ollessa 91,67%, oli onnistunut. Teoriaosuuden työstämiseen olisi voinut käyttää enemmän aikaa ja resursseja, mutta koska opinnäytetyökin on opintopistemäärältään rajallinen, on kohtuullista pysyä niiden antamissa rajoissa. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöstä tuli hyvä kokonaisuus, josta selviää lukijalle mikä Kalkkisten päiväkodissa on laadukasta ja mikä ei.

9.4 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisiin periaatteisiin paneutuminen on osa itsensä kehittämistä ihmisenä, ammattailisen ja päättäjänä. (STM 2011, 28.)

Opiskelija sitoutui opinnäytetyössään noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia hyvän tieteellisen tutkimuksen käytänteitä, sekä pyrki seuraamaan yleisiä sosiaali- ja terveysalan eettisiä suosituksia. Hän sitoutui tutkimuksessaan olemaan rehellinen ja huolellinen niin tutkimusta tehdessä kuin aineistoa säilyttäessäänkin. Opiskelija haki tutkimusluvan Asikkalan kunnalta opinnäytetyölleen saatuaan aiheelle koulun hyväksynnän, jonka yhteydessä allekirjoitti myös vaitivelvollisuudesta.

Eettisen ajattelun ja toiminnan kehittymisen vastuu kuuluu meille kaikille. Myönteisen kehityksen ylläpitämiseksi yhteiskunnan eettisellä tasolla, kuten vastuun kantamiseen, toisiin ihmisiin suhtautumiseen ja hyvän tekemiseen on ponnisteltava monella tavalla. Huonompaan suuntaan on helpompi ja nopeampi päästä kuin parempaan. (STM 2011, 28.)

LÄHTEET

- Ahonen, L. 2017. Vasun käyttöopas. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Alila, K. 2013. Varhaiskasvatuksen laadun ohjaus ja ohjauksen laatu. Laatu puhe varhaiskasvatuksen valtionhallinnon ohjausasiakirjoissa 1972-2012 [viitattu 21.2.2018]. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/68120/978-951-44-9115-3.pdf?sequence=1>
- Alila, K. 2010. Laadun kehittäminen ja ohjaustoiminta varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2003:1. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. 2007. Beyond Quality in Early Childhood Education and Care. Languages of evaluation. Second edition. London and New York: Routledge.
- Estola, E., Alila, K. & Kinos, J. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevalle työryhmälle. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:12.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P., Nivala, V., Tauriainen, L. & Vartiainen P. 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun yliopisto: Varhaiskasvatuskeskus.
- Järvinen, P. & Järvinen, A. 2004. Tutkimustyön metodeista. Tampere: Opinpajan Kirja.
- Karila, K. 2016. Vaikuttava varhaiskasvatus. Tilannekatsaus toukokuu 2016 [viitattu 21.2.2018]. Helsinki: Grano Oy. Saatavissa: http://www.opi.fi/download/176638_vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf

Karvonen, J. 2010. Laadunhallinta opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. STAKES: Oppaita 63.

Kaukoluoto, E. 2010. Onko varhaisentuen päiväkotiki mahdollinen? Tutkimus varhaiskasvatuksen yhteisöllisestä kehittämisestä [viitattu 18.4.2018]. Helsingin Yliopisto: Väitöskirja. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19878/onkovarh.pdf>

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tampereen Yliopisto: Akateeminen väitöskirja.

Keskinen, S. & Virjonen, H. 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Tampere: Tammi.

Koivunen, P.-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kopisto, K., Brotherus, A., Ojala, M. & Hytönen, J. 2008. Varhaiskasvatuksen arvioinnin kartoitus ja kehittäminen Helsingin päivähoitossa. Tutkimustulokset ja koulutuksen käynnistäminen. Tutkimus- ja kehittämishankkeen raportti. Helsinki: Yliopistopaino.

Kronqvist, E-L. & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi -selvityksestä [viitattu 13.4.2018]. Helsinki: Valopaino Oy. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77107/R22-2008-VERKKO.pdf?sequence=1>

Lämsä, A-L. 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). 2014. Kannanotot ja lausunnot. Varhaiskasvatus on lapsen oikeus – MLL:n lausunto varhaiskasvatuslaista

[viitattu 13.4.2017]. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Saatavissa:

http://www.mll.fi/medialle/kannanotot_ ja_ lausunnot/?x41070=20885368

Mäkinen, P., Raatikainen, R., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOY.

Mäntylä, T. 2014. Pienistä asioista yleisvaikutelmaan. Vanhempien arvioita päivähoidosta [viitattu 13.4.2018]. Jyväskylän Yliopisto: Pro Gradu - tutkielma. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/45093/URN:NBN:fi:juu-201501151114.pdf?sequence=1>

Opetushallitus (OPH). 2018. VASU2017 – varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistaminen [viitattu 21.2.2018]. Saatavissa:

http://www.oph.fi/saadokset_ ja_ ohjeet/opetussuunnitelmien_ ja_ tutkintojen_ perusteet/varhaiskasvatus

Opetushallitus (OPH). 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 [viitattu 21.2.2018]. Määräykset ja ohjeet 2016:17. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Portell, T. & Malin, M. 2007. Taustaa varhaiskasvatukseen laatuarkistaukselle [viitattu 20.2.2018]. Helsinki: Valopaino Oy. Saatavissa:

<http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/tyopaperit/T9-2007-VERKKO.pdf>

Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY.

Ruokolainen, R. & Alila, K. 2004. Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja ohjauksen kehittämishankkeen julkaisu. Helsinki: Edita Prima Oy.

Suomen Vanhempainliitto. 2018. Kasvatussyhteistyö varhaiskasvatuksessa [viitattu 20.4.2018]. Saatavissa:

http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ ja_ koulu/kasvatussyhteistyö_ varhaiskasvatuksessa

Opetusalan Ammattijärjestö (OAJ). 2018. Ryhmäkoko ja henkilöstö laadun takeena [viitatt 19.4.2018]. Saatavissa:

<https://www.oaj.fi/cs/oaj/Ryhmakoko%20ja%20henkilosto%20laadun%20takeena>

Opetusalan Ammattijärjestö (OAJ). 2016. 9 askelta varhaiskasvatuksen laatuun [viitattu 20.4.2018]. Saatavissa:

<http://www.oaj.fi/cs/oaj/Uutiset?&contentID=1408913380084>

Sosiaali- ja terveysalan Ammattijärjestö (Tehy). 2018. Henkilöstömitoitus varhaiskasvatuksessa [viitattu 19.4.2018]. Saatavissa:

<https://www.tehy.fi/fi/apua/tyosuojelu/henkilostomitoitus-varhaiskasvatuksessa>

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta [viitattu 21.2.2018]. ETENE-julkaisuja 32. Saatavissa:

<http://etene.fi/documents/1429646/1559058/ETENE-julkaisuja+32+Sosiaali-+ja+terveysalan+eettinen+perusta.pdf/13c517e8-6644-4fa5-8c5f-193cfdce9841>

Soukainen, U. 2015. Johtajan jäljillä. Johtaminen varhaiskasvatuksen hajautetuissa organisaatioissa laadun ja pedagogisen tuen näkökulmasta [viitattu 23.2.2018]. Väitöskirja. Turku: Painosalama Oy. Saatavissa:

<http://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/103427/AnnalesC400Soukainen.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Tauriainen, L. 2000. Kohti yhteistä laatua. Henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatukäsitykset päiväkodin integroidussa erityisryhmässä [viitattu 23.2.2018]. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37835/978-951-39-4743-9.pdf?sequence=1>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2017. Varhaiskasvatus [viitattu 20.2.2018]. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet [viitattu 19.4.2018]. Saatavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>

LIITTEET

Liite 1 Saatekirje

Hei Vanhemmat/Huoltajat,

10.4.2017

Opiskelen Lahden Ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja opinnäytetyökseni tutkin Kalkkisten päiväkodin varhaiskasvatuksen laatua Teidän, vanhempien/huoltajien kokemana. Tutkimusta varten laadin oheisen kyselylomakkeen, jonka pohjalta tutkimus tehdään. Kyselylomakkeeseen vastaamalla pystytte vaikuttamaan!

Tutkimuksella pyritään kartoittamaan Kalkkisten päiväkodin varhaiskasvatuksen laatua Teidän kokemustenne mukaisesti. Tutkimusta tehdessäni minua sitoo vaitiolovelvollisuus. Kyselylomake palautetaan nimettömänä, ja vastauslomakkeet tulevat ainoastaan minun tarkasteltaviksi. Tämän takaamiseksi saatte ohessa kirjekuoren, jossa voitte palauttaa kyselylomakkeen päiväkodin työntekijälle.

Jos Teillä ilmenee kysyttävää tutkimusta koskien, vastaan mielelläni.

Kiitos ajastanne!

Ystävällisin terveisin

Jasmin Jokinen, p. 040 XXXXXXXX (jasmin.jokinen@student.lamk.fi)

KYSELYLOMAKE

1. Mitä laadukas päivähoito mielestäsi on?

**2. Mitkä arvot liittyvät mielestäsi laadukkaaseen
varhaiskasvatukseen? (esim. läheisyys, turvallisuus, luottamus)**

3. Mikä ei ole laadukasta lapsesi varhaiskasvatuksessa?

Vastaa seuraaviin väittämiin asteikolla 1-5

1 = Täysin eri mieltä

2 = Jokseenkin eri mieltä

3 = En osaa sanoa

4 = Jokseenkin samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä

Lapseni viihtyy nykyisessä varhaiskasvatusympäristössään

1 2 3 4 5

Lapseni huomioidaan yksilöllisesti

1 2 3 4 5

Lapseni saa riittävästi tarvitsemaansa erityistä tukea

1 2 3 4 5

Toimintaan ja leikkiin suunnitellut sisä- ja ulkotilat ovat asianmukaisia ja turvallisia

1 2 3 4 5

Lasten ohjattu toiminta/leikki on tarpeeksi monipuolista

1 2 3 4 5

4. Oletko tyytyväinen lapsesi saamaan hoitoon ja huolenpitoon päiväkodissa? Miksi?

Saan riittävästi tietoa siitä, miten lapseni hoitopäivä on mennyt

1 2 3 4 5

Pystyn keskustelemaan kaikkien työntekijöiden kanssa lastani koskevista asioista

1 2 3 4 5

Voin vaikuttaa ja tullen kuulluksi lapseni varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevissa asioissa

1 2 3 4 5

5. Toimiiko yhteistyö perheen ja henkilökunnan välillä? Mitä toivoisit parannettavan?

6. Tuetaanko vanhemmuutta mielestäsi tarpeeksi päiväkodissa?

Henkilöstöä on riittävästi

1 2 3 4 5

Henkilökunta on ammattitaitoista

1 2 3 4 5

Päiväkodin hoitoajat ovat riittävän joustavia

1 2 3 4 5

Vanhempien mielipiteitä ja ehdotuksia kuunnellaan toiminnan kehittämiseksi

1 2 3 4 5

7. Mikä on mielestäsi lisännyt tai vähentänyt päivähoidon laatua lapsesi ryhmässä?

8. Ehdotuksia varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseksi Kalkkisten päiväkodissa. Mitä haluaisit muuttaa, lisätä tai mitä uutta ehdottaisit?

9. Muuta